

Kitaaba Fakkeenya Kaayyoo Ijoo Dubbii Kitaabichaa

¹ Fakkeenya Solomoon Ilma Daawit, mootii Israa'el:

- ² Ogummaa fi qajeelfama qabaachuudhaaf,
dubbii beekumsa guddaa hubachuudhaaf;
- ³ ogummaadhaan jiraachuudhaan, qajeelum-
maadhaan,
murtii qajeelaa kennuu fi nama wal
qixxeessuudhaan
qajeelfama argachuudhaaf;
- ⁴ warra waa hin beekneef of eeggannoo kennu-
udhaaf,
dargaggootaaf immoo beekumsaa fi huban-
naa kennuudhaaf,
- ⁵ ogeeyyiin dhaggeeffatanii barumsa isaanii ir-
ratti waa haa dabalatan;
warri qalbii qabanis qajeelfama haa ar-
gatan;
- ⁶ kunis fakkeenya fi hiikkaa,
jexaa fi hibboo ogeeyyii hubachuudhaaf.

⁷ WAAQAYYON sodaachuun jalqaba ogummaa ti;
gowwoonni garuu ogummaa fi adabamuu
tuffatu.

Gorsa Akka Namni Ogummaa Argatuuf Kenname

Gowwoomfamuu Irraa Of Eeguu

- 8 Yaa ilma ko, gorsa abbaa keetii dhaggeeffadhu;
barsiisa haadha keetii illee hin gatin.
- 9 Wannii kun mataa kee miidhagsuudhaaf gonfoo,
morma kee bareechuudhaaf immoo faaya
siif ta'a.
- 10 Yaa ilma ko, yoo cubbamooni sossobanii
ofitti si harkisan, tole hin jedhiniif.
- 11 Yoo isaan, "Nu wajjin kottu;
riphnee dhiiga namaa dhangalaasnaa;
nama balleessaa hin qabne galaafachuud-
haafis
dhokannee eeggannaa;
- 12 kottu akkuma awwaalaa jiraatti isaan liqimsi-
naa;
akkuma warra boolla keessa buufamaniis
guutumaan guutuutti isaan liqimsinaa;
- 13 nu waan gatii qabu kan gosa hundaa ni
arganna;
manneen keenya illee boojjuudhaan guut-
tanna;
- 14 ixaa kee nu wajjin buufadhu;
nus korojoo tokko si wajjin qooddannaa"
siin jedhan,
- 15 yaa ilma ko, ati isaan wajjin hin deemin;
miilla keetiin karaa isaanii irra illee hin
ejjetin;
- 16 miilli isaanii cubbuutti ariifataatii;
isaan dhiiga dhangalaasuuf jarjaru.
- 17 Utuma simbirrooni hundi arganuu,
kiyyoo buusuun waan gatii hin qabnee dha!
- 18 Namoonni kunneen dhiiguma ofii isaanii
riphanii eeggatu;
lubbuma ofii isaanii gaadu!

19 Kun dhuma warra qabeenya karaa hamaadhaan argamu duukaa bu'an hundaa ti; wannii akkasii jireenya warra isa argatanii balleessa.

Akeekkachiisa Ogummaa Tuffachuu Irratti Kenname

20 Ogummaan karaa irratti guddiftee iyyiti; iddoo wal ga'ii uummataattis sagalee ishee ol fudhatti.

21 Isheen fiixee daandii irraa iyyiti; karra magaalaa duraas akkana jettee dubbatti:

22 “Isin warri homaa hin beekne kun hamma yoomiitti karaa keessan kan faayidaa hin qabne sana jaallattu?

Warri namatti qoosan hamma yoomiitti qoosaa sanatti gammadanii gowwoonnis beekumsa jibbu?

23 Mormii koo qalbeeffadhaa; ani yaada koo isinii nan dhangalaasa; dubbii koos isiniifin ibsa.

24 Garuu sababii isin yeroo ani isin waametti diddaniif yeroo ani harka bal'ifadhetti namni tokko iyyuu na hin dhaggeeffatiniif,

25 waan isin gorsa koo hunda tuffattanii dheekkamsa koo dhaga'uu diddaniif,

26 anis badiisa keessanitti nan kolfa, yeroo balaan isinitti dhufuttis nan qoosa;

27 yeroo balaan akkuma bubbeetti isin fudhatutti,

yeroo badiisni akkuma bubbee hamaatti isin
 haxaa'utti,
 yeroo dhiphinaa fi rakkinni isinitti dhufutti
 ani isinittan qoosa.

- 28 “Yeroo sana isaan na waammatu; ani garuu
 isaan jalaa hin owwaadhu;
 isaan na barbaadu; garuu na hin argatan.
 29 Isaan waan beekumsa jibbanii
 WAAQAYYOON sodaachuu illee filachuu di-
 daniif,
 30 waan gorsa koo fudhachuu didanii
 dheekkamsa koos tuffataniif,
 31 isaan gatii karaa isaanii ni nyaatu;
 bu’aa jal’ina isaaniis ni quufu.
 32 Gowwoota waa dagachuutu isaan
 balleessaatii;
 quufni gowwootaa isaanuma balleessa;
 33 namni na dhaggeeffatu kam iyyuu garuu
 nagaadhaan jiraata;
 inni qabbanaan jiraata; wanni hamaanis isa
 hin sodaachisu.”

2

Badhaasa Ogummaa

- 1 Yaa ilma ko, yoo ati dubbii koo fudhattee
 ajaja koos of keessatti kuufatte,
 2 yoo ati gurra kee ogummaatti garagalfattee
 yaada kee hubannaatti deebifatte,
 3 yoo ati jabaattee qalbeeffannaa barbaaddee
 hubannaa argachuuf jettee iyyitee kadhatte,
 4 yoo ati akkuma meetiitti isa barbaaddattee

- akkuma qabeenya dhokfameetti isa barbaadde,
⁵ ati WAAQAYYOON sodaachuu ni hubatta;
 Waaqa beekuus ni argatta.
⁶ WAAQAYYO ogummaa namaa kennaatii;
 afaan isaa keessaa illee beekumsaa fi hubannaatu ba'a.
⁷ Inni qajeeltotaaf ogummaa dhugaa kuusa;
 warra adeemsi isaanii mudaa hin qabneef gaachana;
⁸ inni daandii tolootaa ni eega;
 karaa qulqulloota isaa illee ni tiksa.
- ⁹ Ergasii ati qajeelummaa fi murtii qajeelaa,
 nama wal qixxeessuu, karaa qajeelaa hundas ni hubatta.
¹⁰ Ogummaan garaa kee seena;
 beekumsis lubbuu kee gammachiisa.
¹¹ Qalbeeffannaan si eega;
 hubannaanis si tiksa.
- ¹² Ogummaan karaa hamootaa irraa,
 namoota daba dubbatan jalaas si baraara;
¹³ warra karaa dukkanaa irra deemuudhaaf jedhanii
 daandii qajeelaa dhiisan,
¹⁴ warra waan hamaa hojjechuutti gammadan,
 warra jal'ina hojjechuun itti tolu,
¹⁵ warra daandiin isaanii jal'ate,
 warra karaan isaanii dabe jalaa si baraara.
- ¹⁶ Ogummaatu dubartii ganda labee,
 niitii dubbiidhaan sossobdee ofitti nama harkiftu jalaa si baraara;

- 17 niitii dhirsa ishee kan jalqabaa dhiiftee
kakuu fuula Waaqaa duratti galte sana da-
gatte jalaa si baraara.
- 18 Manni ishee gara du'aatti, karaan ishee immoo
gara hafuurota warra du'aniitti nama
geessaatii.
- 19 Namni gara ishee dhaqu tokko iyyuu hin
deebi'u
yookaan karaa jireenyaa hin argatu.
- 20 Kanaafuu ati karaa namoota gaggaarii irra ni
deemta;
daandii qajeeltotaa irraas hin jal'attu.
- 21 Toloonna biyyattii keessa ni jiraatuutii;
warri mudaa hin qabnes achi keessa jiraatu;
- 22 hamoonni garuu biyyattii keessaa ni balleef-
famu;
warri hin amanamnes ishee keessaa buqqi-
famu.

3

Eebba Ogummaa

- 1 Yaa ilma ko, barumsa ani siif kennu hin
dagatin;
ajaja koos garaatti qabadhu;
- 2 isaan bara baay'ee fi umurii dheeraa,
nagaa fi badhaadhummaa siif dabaluutii.
- 3 Jaalallii fi amanamummaan yoom iyyuu sirraa
hin fagaatin;
morma keetti hidhadhu;
gabatee garaa kee irrattis barreeffadhu.
- 4 Ati karaa kanaan fuula Waaqaatii fi

fuula namaa duratti surraa fi maqaa gaarii
ni argatta.

⁵ Garaa kee guutuun WAAQAYYON amanadhu;
hubannaa kees hin abdatin;

⁶ karaa kee hunda keessatti isa dursi;
innis daandii kee siif qajeelcha.

⁷ Ani ogeessa ofiin hin jedhin;
WAAQAYYON sodaadhu; waan hamaa irraas
fagaadhu.

⁸ Wannii kun dhagna keetiif fayyaa kenna;
lafee kee illee ni haaromsa.

⁹ Qabeenya keetiin,
mataa midhaan keetii hundaanis WAAQAYY-
OON kabaji;

¹⁰ yoos gombisaan kee hamma irraan
dhangala'utti guutama;
iddoon cuunfaa wayinii keetiis
daadhiidhaan guutamee irraan
dhangala'a.

¹¹ Yaa ilma ko, adabbii WAAQAYYOO hin tuffatin;
dheekkamsa isaas hin jibbin.

¹² WAAQAYYO akkuma abbaa ilma ofii isaa jaal-
latu tokkootti
warra jaallatu ni adabaatii.

¹³ Namni ogummaa argatu
kan hubannaas argatu eebbifamaa dha;

¹⁴ ogummaan meetii caalaa faayidaa qabaatii;
warqee caalaas bu'aa namaaf buusa.

- 15 Gatiin ishee gatii lula diimaa caala;
wanni ati akka malee hawwitu kam iyyuu
isheedhaan wal qixxaachuu hin danda'u.
- 16 Jireenyi dheeraan harka ishee mirgaa keessa
jira;
badhaadhummaa fi ulfinni harka ishee bitaa
keessa jiru.
- 17 Karaan ishee karaa nama gammachiisuu dha;
daandiin ishee hundis nagaa dha.
- 18 Isheen warra jabeessanii ishee qabataniif
muka jireenyaa ti;
warri itti cichanii ishee qabatan immoo ni
eebbifamu.
- 19 WAAQAYYO ogummaadhaan hundee lafaa bu-
use;
hubannaadhaanis samiiwwan iddoo isaanii
kaa'e;
- 20 beekumsa isaatiin tuujubawwan gargar
goodaman;
duumessoonnis fixeensa coccobsan.
- 21 Yaa ilma ko ogummaa fi hubannaa dhugaa
eeggadhu;
isaanis fuula kee duraa hin dhabamin;
- 22 isaan jireenya siif ta'u;
morma kee miidhagsuufis faaya mormaa siif
ta'u.
- 23 Yoos ati karaa kee nagumaan deemta;
miilli kees hin gufatu;
- 24 ati yoo raftu hin sodaattu;
hirribni kees yoo ati raftu sitti mi'aawa.
- 25 Balaa akkuma tasaa sitti dhufu

- yookaan badiisa hamoota galaafatu hin so-
daatin;
- 26 WAAQAYYO irkoo siif ta'aatii;
akka miilli kee kiyyoodhaan hin qabamnes
si eega.
- 27 Ati yeroo waan tokko gochuudhaaf aangoo
qabdutti,
warra wanni gaariin isaaniif malu irraa
waan sana hin hanqisin.
- 28 Utuu amma waa qabduu,
ollaa keetiin, "Yeroo biraa deebi'ii kottu;
ani bori siifin kennaatii" hin jedhin.
- 29 Ollaa kee kan si amanee si cina jiraatu miid-
huuf jettee
waan hamaa itti hin yaadin.
- 30 Nama tokko utuu inni homaa si hin godhin
akkasumaan hin miidhin.
- 31 Nama dabaatti hin hinaafin;
yookaan karaa isaa tokko illee hin filatin.
- 32 WAAQAYYO nama jal'aa ni jibbaatii;
nama qajeelaa garuu ofitti aanfata.
- 33 Abaarsi WAAQAYYOO mana nama hamaa irra
bu'a;
inni garuu mana nama qajeelaa ni eebbisa.
- 34 Inni qoostota of tuultotatti ni qoosa;
warra gad of qabaniif immoo ayyaana
kenna.
- 35 Ogeeyyiin ulfina dhaalu;
gowwoota garuu inni ni qaanessa.

4

Ogummaan Waan Hunda Caalti

- 1 Yaa ilmaan ko, mee gorsa abbaan namaaf kennu dhaga'aa;
qalbeeffadhaatii hubannaa argadhaa.
- 2 Ani barumsa gaarii isinii nan kenna;
kanaafuu barsiisa koo hin dhiisinaa.
- 3 Yeroo ani mucaa xinnaa ta'ee mana abbaa koo turetti,
yeroo ani daa'ima dhiiga ta'ee haadha kootiif ilma tokkicha turetti,
- 4 inni akkana jedhee na barsiise;
"Garaa kee guutuudhaan dubbii koo jabeessii qabadhu;
seera koo eegi; ati ni jiraattaatii.
- 5 Ogummaa argadhu; hubannaas argadhu;
dubbii koo hin dagatin yookaan irraa hin jal'atin.
- 6 Ogummaa hin dhiisin; isheen si eegdii;
ishee jaalladhu; isheenis si tiksitii.
- 7 Ogummaan waan hunda caalti; kanaafuu ogummaa argadhu.
Yoo isheen waan ati qabdu hunda si baasifte illee hubannaa argadhu.
- 8 Ogummaa kabaji; inni ol si guddisaatii;
isa hammadhu; innis si kabajaatii.
- 9 Isheen kallacha bareedaa mataa kee irra siif keessi;
gonfoo miidhagaa illee siif kenniti."
- 10 Yaa ilma ko dhaga'i; waan ani jedhu illee fudhadhu;
barri jireenya keetiis ni baay'ataa.

- 11 Ani karaa ogummaa irra sin qajeelcha;
daandii qajeelaa irras sin buusa.
- 12 Yeroo ati deemu, tarkaanfiin kee hin ittifamu;
yoo fiigdu illee ati hin gufattu.
- 13 Qajeelfama jabeessii qabadhu; gad hin dhiisin;
waan inni jireenya kee ta'eef jabeessii eeg-
gadhu.
- 14 Daandii hamootaa irra miilla kee hin dhaabin
yookaan karaa jal'ootaa irra hin deemin.
- 15 Irraa fagaadhu; irras hin deemin;
irraa goriitii karaa kee irra qajeeli.
- 16 Isaan waan hamaa hojjetan malee rafuu hin
danda'aniitii;
isaan hamma nama gufachiisanitti hirriba
hin argatan.
- 17 Isaan buddeena hamminaa nyaatu;
daadhii wayinii kan dabaan argame dhugu.
- 18 Karaan qajeeltotaa akkuma ifa barii barraaqaa
kan hamma saafaatti ittuma fufee ifaa
deemuu ti.
- 19 Karaan hamootaa garuu akkuma dukkana
guddaa ti;
isaan waan isaan gufachiisu hin beekan.
- 20 Yaa ilma ko, waan ani jedhu qalbeeffadhu;
dubbii kootiifis gurra kenni.
- 21 Akka inni fuula kee duraa dhabamu hin
godhin;
garaa kee keessa ol kaa'adhu;
- 22 inni warra isa argatuuf jireenya,
dhagna namaa guutuufis fayyinaatii.
- 23 Waan hunda caalaa qalbii kee eeggadhu;

- burqaan jireenyaa achii ba'aatii.
 24 Dubbii jal'inaa afaan kee keessaa balleessi;
 haasaa hamaas arraba kee irraa fageessi.
 25 Iji kee kallattiidhaan qajeelchee haa ilaalu;
 atis xiyyeeffadhuu fuula kee dura ilaali.
 26 Miilla keetiif daandii wal qixxeeffadhu;
 karaan kee hundinuu haa jabaatu.
 27 Gara mirgaatti yookaan gara bitaatti hin gorin;
 miilla kee hammina irraa eeggadhu.

5

Ejja Irraa Of Eeggachuu

- 1 Yaa ilma ko, ogummaa koo qalbeeffadhu;
 hubannaa kootiif illee gurra kenni;
 2 kunis akka ati hubannaa turfattee
 arrabni kees beekumsa kuufattuuf.
 3 Hidhiin ejjituu damma coccobsa;
 haasaan ishee zayitii caalaa lallaafa;
 4 dhuma irratti garuu isheen akkuma hadhoof-
 tuu hadhoofti;
 akkuma goraadee afaan lamaas qara qabeet-
 tii dha.
 5 Miilli ishee gara du'aatti gad bu'a;
 tarkaanfiin ishee awwaalatti nama geessa.
 6 Isheen waa'ee karaa jireenyaa dhimma hin
 qabdu;
 daandiin ishee jal'aa dha; isheen garuu kana
 hin beektu.
 7 Egaa yaa ilmaan ko, mee na dhaga'aa;
 waan ani jedhu irraa gara kamitti iyyuu hin
 gorinaa.
 8 Karaa keessan ishee irraa fageeffadhaa;

- balbala mana isheetti hin dhi'aatinaa;
 9 kunis akka ati ulfina kee nama biraatiif,
 umurii kees nama namaaf hin naaneef hin
 kennineef;
- 10 akkasumas qabeenya kee ormatu nyaata;
 dadhabbiin kees mana alagaa badhaasa.
- 11 Dhuma jireenya keetiitti,
 yeroo foonii fi dhagni kee dhumutti ati ni
 aadda.
- 12 Atis akkana jetta; "Ani akkamittin adabamuu
 jibbee!
 Garaan koos akkam sirreeffamuu tuffate!
- 13 Ani barsiistota kootiif hin ajajamne
 yookaan qajeelchitoota koo hin dhaggeef-
 fanne.
- 14 Ani waldaa guutuu gidduutti
 qarqara badiisaa ga'een ture."
- 15 Eela kee keessaa bishaan,
 boolla bishaanii kee keessaa immoo bishaan
 qulqulluu dhugi.
- 16 Burqaan kee guutee daandii irra, bishaan kee
 kan yaa'us
 oobdii keessa dhangala'uu qabaa?
- 17 Isaan kan kee haa ta'an;
 ormi si wajjin gooddachuu hin qabu.
- 18 Burqaan kee haa eebbifamu;
 niitii dargaggummaa keetiitti gammadi.
- 19 Isheen miidhagduu akka borofaa, bareedduu
 akka gadamsaa ti;
 harmi ishee yeroo hunda sitti haa tolu;
 yeroo hunda jaalalli ishee si haa booji'u.
- 20 Yaa ilma ko, ati maaliif ejjituudhaan
 booji'amta?

Maaliif bobaa niitii nama biraa hammatta?

- 21 Karaan namaa guutumaan guutuutti fuula
WAAQAYYOO dura jiraatii;
innis daandii namaa hunda ni to'ata.
- 22 Balleessaan nama hamaa isuma qabaata;
funyoon cubbuu isaa jabeessee isa qaba.
- 23 Inni sababii adabamuu dhabeef du'a;
guddinni gowwummaa isaas karaa irraa isa
balleessa.

6

Akeekkachiisa Waa'ee Gowwummaa Irratti Kenname

- 1 Yaa ilma ko, ati yoo ollaa keetiif wabii taatee
harka dhoofttee nama ormaatiif kakatte,
- 2 yoo waanuma dubbatteen qabamtee
dubbuma afaan keetiitiin kiyyoo seente,
- 3 yoos yaa ilma ko,
ati sababii harka ollaa keetii seentee jir-
tuuf
ati of baasuudhaaf
dafi dhaqiitii gad of qabii
jabeessiitii ollaa kee kadhadhu!
- 4 Ija keetiif hirriba,
baallee ija keetiitiif immoo mugaatii hin
eeyyamin.
- 5 Ati akkuma kuruphee harka adamsituutii
baatuutti,
akkuma simbirroo kiyyoo nama ishee qabuu
jalaa baatuutti of oolchi.
- 6 Yaa dhibaa'aa nana mee gara goondaa dhaqi;
karaa ishee qalbeeffadhuutii ogeessa ta'!

- 7 Inni ajajaa hin qabu;
to'ataa yookaan bulchaa hin qabu;
- 8 ta'u illee inni bona keessa nyaata isaa kuufata;
yeroo midhaan galfamutti immoo nyaata
isaa walitti qabata.
- 9 Yaa dhibaa'aa nana, ati hamma yoomiitti ciifta?
Ati yoomi hirriba keetii kaata?
- 10 Hirriba xinnaa, mugaatii xinnaa,
xinnoo harka walitti marachuu,
- 11 hiyyummaan is akkuma hattuutti sitti dhufa;
deegummaan is akkuma loltuu hidhateetti
sitti dhufa.
- 12 Namni rakkisaan, namni hamaan,
dubbii sobaatiin asii fi achi naanna'a;
13 inni ijaan dha'a;
miilla isaatiinis mallattoo kenna;
quba isaatiin argisiisa;
14 inni garaa isaa isa sobaadhaan hammina
yaada;
yeroo hundas lola kakaasa.
- 15 Kanaafuu badiisni yommusuma isatti dhufa;
inni akkuma tasaa caba; deebi'ees hin fayyu.
- 16 WAAQAYYO waan ja'a jibba;
waan torba immoo ni xireeffata; isaanis:
17 Ija of tuulu,
arraba sobu,
harka dhiiga nama balleessaa hin qabnee
dhangalaasu,
18 garaa mala hamaa malu,
miilla gara jal'inaatti ariifatu,

19 dhuga baatuu sobaa kan soba
dhangalaasu,
nama obboloota gidduutti lola kakaasuu
dha.

Akeekkachiisa Waa'ee Ejjaa Irratti Kenname

- 20 Yaa ilma ko, ajaja abbaa keetii eegi;
barsiisa haadha keetii illee hin gatin.
- 21 Bara baraan garaa keetti qabadhu;
morma keettis hidhadhu.
- 22 Yeroo ati deemu isaan si qajeelchu;
yeroo ati raftu si eegu;
yeroo ati hirribaa kaatu illee si haasofsiisu.
- 23 Ajajni kun ibsaadhaatii;
barsiisni kunis ifa;
sirreeffamni amalaa immoo karaa jireenyaa
ti;
- 24 isaan dubartii hamtuu irraa,
niitii kashlabbee afaan dammaa irraa si
eegu.
- 25 Garaa kee keessatti bareedina ishee hin
dharra'in;
yookaan akka isheen ija isheetiin si boojitu
hin godhin.
- 26 Sagaagaltuun buddeena tokkoon bitamtiitii;
ejjituunis jireenyuma kee adamsiti.
- 27 Namni bobaa jalatti ibidda baadhatee
wayyaan isaa hin gubanne jiraa?
- 28 Namni ibidda cilee irra ejjetee
miilli isaa hin gubanne jiraa?
- 29 Namni niitii nama biraa wajjin ciisus akka-
suma ta'a;

namni ishee tuqu kam iyyuu utuu hin ad-abamin hin hafu.

- 30 Yoo hattuun tokko beela ba'uuf jedhee hate,
namoonni hin tuffatan.
- 31 Garuu inni yoo qabame dachaa torba baasa;
mi'a mana isaa hundas ni kenna.
- 32 Namni sagaagalu qalbii hin qabu;
namni waan akkasii hojjetu ofuma
galaafata.
- 33 Qoodni isaa dhaanamuu fi salphachuu dha;
qaaniin isaa yoom iyyuu isa irraa hin
haqamu.
- 34 Hinaaffaan aarii dhirsaa kakaasaatii;
inni yeroo haaloo ba'utti dhiifama tokko
iyyuu hin godhu.
- 35 Inni beenyaa tokko illee hin fudhatu;
hammam baay'atu iyyuu inni matta'aa ni
dida.

7

Sagaagaltuu Irraa Of Eeggachuu

- 1 Yaa ilma ko, dubbii koo eegiitii
ajaja koos of keessatti kuufadhu.
- 2 Ajaja koo eegi, ati ni jiraataatii;
barsiisa koos akkuma qaroo ija keetiitti eegi.
- 3 Quba keetti isaan hidhadhu;
gabatee garaa keetii irrattis barreeffadhu.
- 4 Ogummaan, "Ati obboleettii koo ti" jedhi;
hubannaa immoo, fira koo jedhii waami;
- 5 isaan sagaagaltuu irraa, niitii kashlabbee dub-
bii isheetiin

nama harkiftu irraa si eegu.

- ⁶ Ani foddaa mana koo biraa keessaan,
karaa qaawwaatiin ala ilaale.
- ⁷ Ani warra homaa hin dandeenye keessatti,
dargaggoota keessatti hubadhee
dargaggeessa qalbii hin qabne tokko arge.
- ⁸ Innis karaa mana ishee dhaqu qabatee
daandii golee mana ishee bira jiruutiin gad
bu'aa ture.
- ⁹ Kunis yeroo aduun dhiitee lafti dimimmisaa'aa
turetti,
yeroo halkan dukkanaa'uu jalqabetti ture.
- ¹⁰ Dubartiin tokko akka sagaagaltuutti uffattee
yaada haxxummaatiin isa simachuuf gad
baate.
- ¹¹ Isheen iyyituu fi kashlabbee dha;
miilli ishee mana hin dhaabatu;
- ¹² takka daandii irratti, takka oobdii irratti,
golee hundatti riphxee nama eeggatti.
- ¹³ Isheen qabdee isa dhungatti;
fuula qaanii hin qabneen akkana jettiin:
- ¹⁴ “Ani aarsaa nagaa dhi'eessuun qaba;
har'a wareega koo guuttadheera.
- ¹⁵ Kanaafuu ani si simachuufin gad ba'e;
ani barbaadee si argadheera!
- ¹⁶ Ani wayyaa bareedduu quncee talbaa irraa
hojjetame kan Gibxii dhufeen,
siree koo afee miidhagseera.
- ¹⁷ Ani qumbiin, argeessaa fi qarafaan
siree koo urgeesseera.

- 18 Kottu mee hamma bariitti gad fageenya
jaalalaa walii wajjin dhugnaa;
kottu jaalalaan of gammachiifnaa!
- 19 Dhirsi koo mana hin jiru;
inni karaa dheeraa deemeera.
- 20 Inni boorsaa isaa maallaqaan guuttatee
deeme;
hamma ji'i goobanutti manatti hin deebi'u."
- 21 Isheen dubbii mi'ooftuudhaan karaa irraa isa
jal'ifte;
haasaa nama sossobuunis isa dirqisiifte.
- 22 Innis akkuma sangaa qalamuuf deemuutti,
akkuma gadamsa kiyyoo keessa seenuuttis
yommusuma ka'ee ishee duukaa bu'e;
23 akkuma simbira kiyyootti ariifattuutti,
inni hamma xiyyi tiruu isaa waraanutti
akka wanni kun lubbuu isaa galaafatu hin
beeku.
- 24 Egaa yaa ilmaan ko, na dhaggeeffadhaa;
waan ani jedhus qalbeeffadhaa.
- 25 Akka garaan kee karaa isheetti garagalu hin
godhin;
karaa kee irraas baddee daandii ishee irra
hin bu'in.
- 26 Namoonni hedduun warra isheen lafaan
dhoofta dha;
namoonni jajjaboon baay'eenis harka
isheetti dhumaniiru.
- 27 Manni ishee karaa qileetti nama geessu,
kan gola du'aatti gad nama buusuu dha.

8

Waamicha Ogummaa

- 1 Ogummaan hin iyyuu?
 Hubannaanis sagalee isaa ol hin fudhatuu?
- 2 Isheen qarqara karaa, lafa ol ka'aa irra,
 iddoo daandiin itti wal ga'u dhaabatti;
- 3 karra magaalaatti nama galchu bira,
 balbala dura dhaabatee akkana jettee iyyiti:
- 4 "Yaa namoota, ani iyyeen isin waama;
 ani ilmaan namaa hundatti sagalee koo ol
 nan fudhadha.
- 5 Isin warri homaa hin beekne, qalbii horadhaa;
 isin warri gowwaan hubannaa argadhaa.
- 6 Ani waan faayidaa qabu nan dubbadhaatii,
 dhaga'aa;
 waan qajeelaa dubbachuufis afaan koo nan
 banadha.
- 7 Afaan koo dhugaa dubbata;
 arrabni koo hammina jibbaatii.
- 8 Dubbiin afaan koo hundinuu qajeelaa dha;
 dubbii koo keessaa tokko iyyuu jal'aa
 yookaan micciiramaa miti.
- 9 Nama waa hubatuuf dubbiiin koo hundinuu
 qajeelaa dha;
 warra beekumsa qabuufis hir'ina hin qabu.
- 10 Qooda meetii gorsa koo,
 warqee qulqulluu caalaas beekumsa filadhu;
- 11 ogummaan lula diimaa caalaa gatii guddaa
 qabdii;
 wanni ati hawwitu tokko iyyuu isheedhaan
 wal hin madaalu.
- 12 "Ani ogummaan, qalbii wajjin nan jiraadha;

- ani beekumsaa fi hubannaa qaba.
- 13 WAAQAYYON sodaachuun jibbuu dha;
hammina ani of tuulummaa fi of guddisuu,
amala hamaa fi haasaa jal'aa nan jibba.
- 14 Gorsaa fi murtiin dhugaa kan koo ti;
ani hubannaa fi humna qaba.
- 15 Mootonni anaan mo'u;
bulchitoonnis anaan seera qajeelaa baasu.
- 16 Ilmaan moototaa anaan bulchu;
namoonni bebeekamoon hundis anaan
biyya bulchu.
- 17 Ani warra na jaallatan nan jaalladha;
warri na barbaadanis na argatu.
- 18 Soorumnii fi ulfinni, qabeenyii fi
badhaadhummaan dhuma hin qabne
harkuma koo jiru.
- 19 Iji koo warqee qulqulluu caala;
bu'aan narraa argamus meetii filatamaa
caala.
- 20 Ani karaa qajeelummaa irra,
daandii qajeelaa irras nan deema;
- 21 warra na jaallatutti qabeenya nan
dhangalaasa;
mankuusa qabeenya isaanii illee nan guuta.
- 22 "WAAQAYYO waan bara durii hojjeteen dura,
hojii isaa kan jalqabaatiin dura na aanfate;
- 23 ani utuu addunyaan hin uumamin dura,
jalqabumatti, bara hamma hin qabneen
dura nan muudame.
- 24 Ani utuu tuujubni hin jiraatin,
utuu burqaawwan bishaaniin hin guutamin
dhaladhe;

- 25 utuu tulluuwwan iddoo isaanii hin dhaabamin
dura,
ani gaarraniin dura nan dhaladhe;
- 26 utuu inni lafa yookaan dirree ishee
yookaan biyyoo addunyaa tokko iyyuu
hin uumin dura nan dhaladhe.
- 27 Yeroo inni samiiwwan hundeessetti,
yeroo inni dhidhima irra muummee kaa'etti
ani achin ture;
- 28 yeroo inni gubbaatti duumessa jabeessee
dhaabee
madda tuujubaa illee hundeessetti ani achin
ture;
- 29 yeroo inni akka bishaanonni ajaja isaa hin
cabsineef jedhee,
galaanaaf daangaa dhaabetti,
yeroo inni lafa hundeessetti ani achin ture.
- 30 Yeroo sanatti ani ogeessa hojii harkaa
ta'ee isa biran ture.
- Ani yeroo hunda fuula isaa dura burraaqaa,
guyyuma guyyaadhaan gammachuudhaan
guutamaan ture;
- 31 ani guutummaa addunyaa isaa keessatti
ililchaa,
ilmaan namaatti illee gammadaan ture.
- 32 “Eegaa yaa ilmaan ko, mee na dhaga’aa;
warri karaa koo eegan eebbifamoo dha.
- 33 Gorsa koo dhaggeeffadhaatii ogeeyyii ta’aa;
isa hin tuffatinaa.
- 34 Namni na dhaga’u,
kan guyyaa hunda balbala koo eegu,
kan karra koo dura turu eebbifamaa dha.
- 35 Namni na argatu kam iyyuu jireenya argata;

WAAQAYYO biratti illee fudhatama argata.

³⁶ Namni na hin arganne garuu ofuma miidha;
namni na jibbu hundinuu du'a jaallata.”

9

Ogummaa fi Gowwummaa

- ¹ Ogummaan mana ishee ijaarratte;
utubaa ishee torbanis dhagaa irraa qopheef-
fate.
- ² Isheen horii qalatee daadhii wayinii ishee
bulbulatte;
maaddii ishee illee qopheeffatte.
- ³ Tajaajiltoota ishee dubbarran ergattee
fixee magaalaa irraa lallabde.
- ⁴ Isheen warra qalbii hin qabneen akkana
jetti;
- “Isin warri homaa hin beekne hundi as kottaa!
⁵ Kottaatii nyaata koo nyaadhaa;
daadhii wayinii ani bulbuladhe illee dhugaa.
- ⁶ Karaa gowwummaa keessanii sana dhiisaatii
jiraadhaa;
karaa hubannaa irra deema.
- ⁷ “Namni nama namatti qoosu gorsu kam iyyuu
ni arrabsama;
namni nama hamaa ifatu kam iyyuu ni
salphata.
- ⁸ Ati nama namatti qoosu hin ifatin; inni si
jibbaatii;
nama ogeessa ifadhu; inni si jaallataatii.
- ⁹ Nama ogeessa gorsi; inni ittuma caalchisee
ogeessa ta'aa;

nama qajeelaaf barumsa kenni; inni
beekumsa isaatti dabalaatii.

10 “WAAQAYYON sodaachuun jalqaba ogummaa
ti;

isa Qulqulluu Sana beekuun hubannaa dha.

11 Karaa kootiin barii jireenya keetii ni dheerata;
jireenya kee irrattis waggoonni ni dabala-
muutii.

12 Yoo ati nama ogeessa taate, ogummaan kee si
badhaasa;

yoo ati kan namatti qoostu taate suma qo-
fatu gidirama.”

13 Dubartiin gowwaan oduu baay’ifti;

isheen raatuu homaa hin beeknee dha.

14 Isheen balbala mana ishee dura,
fiixee magaalaa gubbaa barcumaa irra
teessee

15 warra achiin darban, kanneen qajeelanii
daandii isaanii irra deeman waamti.

16 Isheen warra qalbii hin qabneen akkana
jetti.

“Isin warri homaa hin beekne hundi as kottaa!

17 Bishaan hatan ni mi’aawa;

nyaanni dhoksaan nyaatanis guddoo na-
matti tola!”

18 Isaan garuu akka warri du’an achi jiran,
akka keessumoonni ishee dhidhima
awwaalaa keessa jiran illee

xinnuma beeku.

Fakkeenyawwan Solomoon

10

¹ Fakkeenyawwan Solomoon:

Ilmi ogeessi abbaa isaa gammachiisa;
 ilmi gowwaan garuu haadha isaa gaddisiisa.

² Qabeenyi karaa hamaadhaan horatan gatii hin qabu;
 qajeelummaan garuu du'a jalaa nama baasa.

³ WAAQAYYO akka warri qajeelaan beela'an hin eeyyamu;
 hawwii jal'ootaa garuu ni busheessa.

⁴ Harki hojii hin hojjenne nama hiyyoomsa;
 harki jabaatee hojii hojjetu garuu nama sooromsa.

⁵ Namni yeroo bonaa midhaan walitti qabatu ilma ogeessa;
 kan yeroo midhaan galfamutti rafu immoo ilma nama qaanessuu dha.

⁶ Eebbi mataa qajeeltotaatti gonfoo kaa'a;
 afaan hamootaa irra garuu jeequmsatu lola'a.

⁷ Yaadannoon nama qajeelaa eebba ta'a;
 maqaan nama hamaa garuu lafa irraa bada.

⁸ Namni garaa isaatti ogeessa ta'e ajaja fudhata;
 gowwaan oduu baay'isu garuu ni bada.

⁹ Namni amanamaan sodaa malee deema;
 kan karaa isaa jal'isu garuu ni saaxilama.

- 10 Namni ija hamminaatiin waa namaan jedhu
rakkoo uuma;
gowwaan oduu baay'isu garuu ni bada.
- 11 Afaan nama qajeelaa burqaa jireenyaa ti;
afaan hamootaa irra garuu jeequmsatu
lola'a.
- 12 Jibbi lola kakaasa;
jaalalli garuu balleessaa hunda haguuga.
- 13 Ogummaan hidhii nama waa hubatuu irratti
argamti;
uleen immoo dirra nama hubannaa hin
qabnee irra bu'a.
- 14 Namoonni ogeeyyiin beekumsa kuufatu;
afaan gowwaa garuu badiisa waama.
- 15 Qabeenyi sooreyyii isaaniif magaalaa da'oo
qabduu dha;
hiyyummaan garuu badiisa hiyyeeyyii ti.
- 16 Mindaan qajeeltotaa jireenya;
galiin hamootaa garuu cubbuu fi du'a.
- 17 Namni gorsa fudhatu karaa jireenyaa irra
deema;
namni adaba didu kam iyyuu garuu warra
kaan karaa irraa jal'isa.
- 18 Namni hidhii sobuun jibba dhokfatu,
kan maqaa namaa balleessus gowwaa dha.

- 19 Yoo dubbiiin baay'atu, cubbuun keessaa hin dhabamu;
namni arraba isaa eeggatu garuu ogeessa.
- 20 Arrabni nama qajeelaa meetii filatamaa dha;
garaan nama hamaa garuu faayidaa xinnoo qaba.
- 21 Arrabni nama qajeelaa nama hedduu soora;
gowwoonni garuu hubannaa dhabiisaan du'u.
- 22 Eebbi WAAQAYYOO nama sooromsa;
inni rakkina tokko illee itti hin dabaluu.
- 23 Gowwaan amala hamaadhaan gammachuu argata;
namni waa hubatu garuu ogummaatti gammada.
- 24 Wannii namni hamaan sodaatu isumatti dhufa;
hawwiin nama qajeelaa immoo ni guutamaaf.
- 25 Yeroo bubbeen hamaan bubbisu namoonni hamoon ni badu;
qajeeltonni garuu bara baraan jabaatanii jiraatu.
- 26 Akkuma wannii dhangaggaa'aan ilkaan miidhee,
aarris ija miidhu sana
namni dhibaa'aan warra isa ergatu miidha.

- 27 WAAQAYYON sodaachuun bara jireenya namaa dheeressa;
umuriin nama hamaa garuu ni gabaabbata.
- 28 Abdiin nama qajeelaa gammachuu ta'a;
wanni namni hamaan eeggatu garuu ni bada.
- 29 Karaan WAAQAYYOO nama qajeelaaf da'oo dha;
nama jal'aaf garuu badiisa.
- 30 Qajeeltonni yoom iyyuu hin fonqolfaman;
hamoonni garuu lafa irratti hin hafan.
- 31 Afaan nama qajeelaa ogummaa dubbata;
arrabni jal'aan garuu ni kutama.
- 32 Arrabni nama qajeelaa waan fudhatama qabu dubbata;
afaan nama hamaa garuu waan jal'aa qofa dubbata.

11

- 1 WAAQAYYO madaalii hin amanamne ni balfa;
madaalii dhugaatti immoo ni gammada.
- 2 Gaafa of tuuluun dhufu, salphinatu dhufa;
gad of qabiisa wajjin immoo ogummaatu dhufa.
- 3 Amanamummaan tolootaa isaan dura deema;
warri hin amanamne garuu dabuma isaaniitiin badu.

- 4 Guyyaa dheekkamsaatti qabeenyi faayidaa hin qabu;
qajeelummaan garuu du'a jalaa nama baasa.
- 5 Qajeelummaan warra mudaa hin qabnee
karaa qajeelaa baasaaf;
hamoonni garuu hamminuma isaaniitiin badu.
- 6 Qajeelummaan tolootaa isaan oolcha;
warri hin amanamne garuu
hawwii hamaadhaan qabamu.
- 7 Yeroo namni hamaan du'u, abdiin isaas ni bada;
wanni namni hamaan eeggatus ni barbadeffama.
- 8 Namni qajeelaan rakkoo jalaa ni baafama;
rakkoon sunis qooda isaa nama hamaa irra ga'a.
- 9 Namni Waaqatti hin bulle dubbii afaan isaatiin ollaa isaa balleessa;
namni qajeelaan immoo beekumsaan miliqa.
- 10 Yommuu namni qajeelaan badhaadhu magalaan ni gammada;
yommuu namni hamaan barbadaa'u immoo iyya gammachuutu dhaga'ama.
- 11 Eebba nama tolaatiin magalaan ulfina argata;

afaan nama hamaatiin garuu ni barbadeffama.

- 12 Namni sammuu hin qabne ollaa isaa tuffata;
kan hubannaa qabu garuu ni cal'isa.
- 13 Namni odeessu dhoksa'a gad baasa;
kan amanamu garuu icciitii eega.
- 14 Qajeelfama dhabiisaan sabni ni kufa;
baay'ina gorsitootaatiin garuu nagaatu
argama.
- 15 Namni nama hin beekneef wabii ta'u ni
rakkata;
namni namaaf kakachuuf jedhee harka
dha'uu didu immoo
nagaan jiraata.
- 16 Dubartiin gara laafettiin ulfina argatti;
namoonni garaa dhagaa immoo qabeenya
qofa argatu.
- 17 Namni gaariin of fayyada;
gara jabeessi garuu rakkina ofitti fida.
- 18 Namni hamaan mindaa sobaa argata;
kan qajeelummaa facaafatu immoo bad-
haasa dhugaa argata.
- 19 Namni qajeelaan dhugumaan jireenya argata;
kan waan hamaa duukaa bu'u garuu gara
du'aa argata.

- 20 WAAQAYYO warra yaada jal'aa qaban balfa;
warra karaan isaanii mudaa hin qabnetti
immoo ni gammada.
- 21 Waan kana hubadhu: Namni hamaan utuu hin
adabamin hin hafu;
qajeeltonni garuu bilisa ba'u.
- 22 Dubartiin miidhagduun qalbii hin qabne
akkuma qubeelaa warqee kan funyaan
booyyeetti jirtuu ti.
- 23 Wannii qajeeltonni hawwan gaarii ta'aaf;
abdiin hamootaa garuu dheekkamsa qofa
ta'a.
- 24 Namni tokko toluma waa namaa kenna;
ta'us ittuma caalchisee sooroma;
kaan immoo waan kennuu malu dhowwata;
ta'us inuma hiyyooma.
- 25 Namni arjaan ni badhaadha;
namni warra kaan dheebuu baasu ofii isaatii
illee dheebuu ba'a.
- 26 Nama dhoksee midhaan kuufatu sabni ni
abaara;
kan gurguruuf fedhii qabu immoo eebbatu
gonfoo ta'aaf.
- 27 Namni waan gaarii barbaadu carraa gaarii
argata;
hamminni garuu nama hammina
barbaadutti dhufa.

- 28 Namni sooruma ofii isaa abdatu kam iyyuu ni kufa;
qajeelaan garuu akkuma baala magariisaatti lalisa.
- 29 Namni maatii isaatti rakkoo fidu bubbee qofa dhaala;
gowwaan immoo garbicha nama ogeessa ta'a.
- 30 Iji nama qajeelaa muka jireenyaa ti;
namni lubbuu namaa baraaru immoo ogeessa.
- 31 Erga qajeeltonni lafa irratti gatii isaanii argatanii,
namni Waaqatti hin bullee fi cubbamaan hammam caalaa haa argatanii ree!

12

- 1 Namni adabamuu jaallatu kam iyyuu beekumsa jaallata;
kan sirreeffamuu jibbu garuu gowwaa dha.
- 2 Namni gaariin WAAQAYYO biratti fudhatama argata;
WAAQAYYO garuu nama hammina malatutti ni mura.
- 3 Namni tokko hamminaan jabaatee hin dhaabatu;
qajeelaan garuu hin buqqifamu.
- 4 Niitiin amala gaarii dhirsa isheetiif gonfoo dha;

niitiin qaanessitu garuu akkuma tortora
lafee isaa keessaa ti.

- ⁵ Karoorri qajeeltotaa qajeelaa dha;
gorsi jal'ootaa garuu gowwoomsaa dha.
- ⁶ Dubbiin hamootaa dhiiga dhangalaasuuf
riphée nama eeggata;
haasaan tolootaa garuu du'a jalaa nama
baasa.
- ⁷ Namoonni hamoon ni garagalfamu; deebi'aniis
hin argaman;
manni qajeeltotaa garuu jabaatee dhaabata.
- ⁸ Namni tokko akkuma ogummaa isaatti jajama;
namni yaada jal'aa qabu immoo ni tuffa-
tama.
- ⁹ Namni tuffatamaan hojjetaa qabu tokko,
nama of kabaju kan waan nyaatu iyyuu hin
qabne caala.
- ¹⁰ Namni qajeelaan lubbuu horii isaatiif yaada;
hojiin jal'ootaa garuu tolaan isaa iyyuu ham-
mina.
- ¹¹ Namni lafa isaa qotatu nyaata guddaa argata;
kan yaada faayidaa hin qabne duukaa bu'u
garuu hubannaa hin qabu.
- ¹² Hamoonni boojuu jal'ootaa hawwu;
hiddi qajeeltotaa garuu ni lalisa.

- 13 Namni hamaan cubbuu afaan isaatiin qabama;
namni qajeelaan garuu rakkoo jalaa miliqa.
- 14 Namni waan afaan isaatii ba'uun waan gaariin
guutama;
hojiin harka namaas isumaaf deebi'a.
- 15 Nama gowwaa karaan isaa qajeelaa itti
fakkaata;
namni ogeessi garuu gorsa dhaga'a.
- 16 Aariin gowwaa yommusuma isa irraa
beekama;
namni hubataan garuu arrabsoo tuffata.
- 17 Namnii dhugaa dubbatu ragaa amanamaa
kenna;
dhuga baatuun sobaa garuu soba dubbatti.
- 18 Dubbiin of eeggannaa hin qabne
akkuma goraadee nama waraana;
arrabni nama ogeessaa garuu nama fayyisa.
- 19 Afaan dhugaa dubbatu bara baraan jiraata;
arrabni soba dubbatu garuu yeroo gabaabaa
qofa jiraata.
- 20 Garaa warra waan hamaa malatanii keessa
gowwoomsaatu jira;
warri nagaa buusan garuu gammachuu
qabu.
- 21 Qajeeltotatti miidhaan tokko iyyuu hin dhufu;

hamoonni rakkinaan guutamu.

- 22 WAAQAYYO arraba sobu ni jibba;
warra dhugaa dubbatutti garuu ni gam-
mada.
- 23 Namni hubataan beekaa ta'uu isaa dhokfata;
gowwoonni garuu gowwummaa isaanii
labsu.
- 24 Harki nama jabaatee hojjetuu ni mo'a;
dhibaa'ummaan garuu garbummaatti nama
geessa.
- 25 Garaan yaadda'u gad nama deebisa;
dubbiin tolaan immoo nama gammachiisa.
- 26 Namni qajeelaan ollaa isaa karaa argisiisa;
karaan hamootaa garuu karaa irraa nama
jal'isa.
- 27 Namni dhibaa'aan waan adamsee ajjeese hin
waaddatu;
kan jabaatee hojjetu immoo qabeenya gatii
guddaa argata.
- 28 Karaa qajeelummaa irra jireenyatu jira;
daandii sana irra duuti hin jiru.

13

- 1 Ilmi ogeessi gorsa abbaa isaa dhaga'a;
qoostuun namaa immoo dheekkamsa hin
dhaggeeffatu.

- ² Namni waan afaan isaatii ba'uun waan gaariin gammada;
namni hin amanamne garuu jeequmsaaf ariifata.
- ³ Namni arraba isaa eeggatu, jireenya isaa eeg-gata;
kan of eeggachuu malee dubbatu immoo baduuf ariifata.
- ⁴ Fedhiin dhibaa'aa yoom iyyuu hin guutamu;
fedhiin nama jabaatee hojjetuu immoo guutumaan ni milkaa'a.
- ⁵ Namni qajeelaan soba jibba;
namni hamaan garuu qaani fi salphina fida.
- ⁶ Qajeelummaatu nama tolaa tiksa;
hamminni garuu cubbamaa galaafata.
- ⁷ Namni tokko sooressa of fakkeessa; garuu homaa hin qabu;
tokko immoo hiyyeessa of fakkeessa; garuu qabeenya guddaa qaba.
- ⁸ Soorumni nama tokkoo furii jireenya isaa ta'uu danda'a;
hiyyeessi garuu ifannaa hin dhaga'u.
- ⁹ Ifni nama qajeelaa akka gaarii ifa;
ibsaan nama hamaa garuu ni dhaama.
- ¹⁰ Of tuulummaan lola qofa baay'isa; ogummaan garuu

warra gorsa dhaga'an biratti argamti.

- 11 Maallaqni karaa sobaatiin dhufu dafee bada;
namni xinnoo xinnoon maallaqa walitti qabatuu garuu ni kuufata.
- 12 Abdiin lafa irra harkifatu garaa nama dhukkubsa;
hawwiin guutamu garuu muka jireenyaa ti.
- 13 Namni gorsa tuffatu badiisa ofitti fida;
kan ajaja ulfeessu immoo badhaasa argata.
- 14 Barsiisni nama ogeessaa burqaa jireenyaa ti;
kiyyoo du'aa irraas nama deebisa.
- 15 Hubannaan gaariin surraa argamsiisa;
karaan warra hin amanamnee garuu badiisatti isaan geessa.
- 16 Namni qalbii qabu kam iyyuu beekumsaan hojjeta;
gowwaan immoo gowwummaa isaa mul'isa.
- 17 Ergamaan hamaan rakkoo keessa seena;
ergamaan amanamaan garuu fayyina fida.
- 18 Namni adabamuu jibbu ni hiyyooma; ni qaana'as;
kan sirreeffama kabaju immoo ulfina argata.
- 19 Hawwiin guutame namatti mi'aawa;

gowwoonni garuu waan hamaa irraa
deebi'uu balfu.

20 Namni nama ogeessa wajjin deemu ogeessa
ta'a,
michuun gowwootaa garuu ni miidhama.

21 Wannii hamaan cubbamoota ari'ata;
badhaadhummaan immoo badhaasa qa-
jeelotaa ti.

22 Namni gaariin ilmaan ilmaan isaatiif dhaala
dabarsa;
qabeenyi nama cubbamaa garuu qajeelto-
taaf kuufama.

23 Qonnaan hiyyeessaa midhaan guddaa baasa;
murtiin jal'aan garuu haxaa'ee duraa
balleessa.

24 Namni harcumme qusatu ilma isaa jibba;
kan ilma ofii jaallatu immoo ilaallachaa isa
adaba.

25 Namni qajeelaan hamma quufutti nyaata;
garaan nama hamaa garuu ni beela'a.

14

1 Dubartiin ogeettiin mana ishee ijaarratti;
gowwaan immoo harkuma isheetiin mana
ofii diigdi.

- ² Namni qajeelummaan jiraatu WAAQAYYoon sodaata;
kan karaan isaa jal'aa ta'e garuu isa tuffata.
- ³ Afaan nama gowwaa dugda isaatti ulee of
tuulummaa fida;
arrabni ogeeyyii garuu isaan eega.
- ⁴ Yoo qotiyyoon hin jirre, dallaan duwwaa ta'a;
garuu humna qotiyyoo tokkootiin midhaan
baay'een argama.
- ⁵ Dhuga baatuun amanamaan hin sobu;
dhuga baatuun sobaa immoo dhara of
keessaa gad naqa.
- ⁶ Qoostuun namaa ogummaa barbaadee hin
argatu;
nama waa hubatuuf garuu beekumsi dad-
habbii malee dhufa.
- ⁷ Ati nama gowwaa irraa fagaadhu;
arraba isaa irraa beekumsa hin argattuutii.
- ⁸ Ogummaan hubattootaa akka isaan karaa
isaanii beekan isaan godha;
gowwummaan gowwootaa garuu karaa ir-
raa isaan balleessa.
- ⁹ Gowwoonni cubbuutti qoosu;
qajeeltota gidduutti garuu hawwii gaariitu
argama.
- ¹⁰ Garaan gadda ofii isaa ni beeka;

namni biraa tokko iyyuu gammachuu isaa irraa hin qooddatu.

- 11 Manni nama hamaa ni bada;
dunkaanni nama qajeelaa immoo ni daraara.
- 12 Karaan qajeelaa namatti fakkaatu tokko jira;
dhuma irratti garuu du'atti nama geessa.
- 13 Kolfa keessatti iyyuu garaan nama dhukkubuu danda'a;
gammachuunis gaddaan dhumuu danda'a.
- 14 Namni hin amanamne gatii karaa isaa,
namni gaariin immoo gatii hojii isaa argata.
- 15 Namni homaa hin beekne waan hunda amana;
namni qalbii qabu garuu tarkaanfii isaa ilaallata.
- 16 Namni ogeessi of eeggata; waan hamaa irraas ni deebi'a;
gowwaan garuu waan hundatti jarjara; of illee hin eeggatu.
- 17 Namni dafee aaru gowwummaa hojjeta;
namni daba hojjetu garuu ni jibbama.
- 18 Namni homaa hin beekne gowwummaa dhaala;
qalbeeffaan garuu beekumsa gonfata.

- 19 Namoonni hamoon fuula namoota gaarii duratti,
jal’oonnis karra qajeeltotaa duratti sagadu.
- 20 Hiyyeeyyii olloonna isaanii iyyuu ni jibbu;
sooreyyiin immoo michoota hedduu qabu.
- 21 Namni ollaa isaa tuffatu cubbuu hojjeta;
kan rakkataaf garaa laafu garuu eebbifamaa dha.
- 22 Namni hammina yaadu karaa irraa hin baduu?
Warri waan gaarii karoorsan garuu jaalalaa fi
amanamummaa argatu.
- 23 Jabaatanii hojjechuun hundi bu’aa buusa;
oduun faayidaa hin qabne garuu hiyyummaa qofa fida.
- 24 Gonfoon ogeeyyii qabeenya isaanii ti;
gowwummaan gowwootaa garuu gowwummaa dhala.
- 25 Dhuga baatuun dhugaa lubbuu baraara;
dhuga baatuun sobaa immoo soba dubbata.
- 26 Namni WAAQAYYON sodaatu da’annoo jabaa qaba;
ijoolleen isaas da’oo argatu.
- 27 WAAQAYYON sodaachuun burqaa jireenyaa ti;
kiyyoo du’aa irraas nama deebisa.

- 28 Ulfinni mootii tokkoo baay'ina uummata isaa ti;
yoo uummanni hin jirre garuu ilmi mootiis ni bada.
- 29 Namni obsa qabu hubannaa guddaa qaba;
kan dafee aaru garuu gowwummaa mul'isa.
- 30 Garaan nagaa qabu dhagnaaf jireenya kenna;
hinaaffaan garuu lafee tortorsa.
- 31 Namni hiyyeessa cunqursu kan isa Uume tuffata;
namni hiyyeessaaf garaa laafu immoo Waaqa kabaja.
- 32 Hamoonni jal'inuma isaaniitiin badu;
qajeeltonni garuu du'a keessatti illee amanamummaa isaaniitiin da'annoo argatu.
- 33 Ogummaan qalbii nama waa hubatuu keessa jirti;
garaa gowwootaa keessatti garuu hin beekamtu.
- 34 Qajeelummaan saba ol guddisa;
cubbuun garuu saba kamiif iyyuu salphina.
- 35 Mootiin tajaajilaa ogeessatti ni gammada;
kan isa qaanessutti garuu ni dheekkama.

15

- 1 Deebiin laafaan dheekkamsa qabbaneessa;
jechi hamaan garuu aarii kakaasa.
- 2 Arrabni nama ogeessaa beekumsa jaja;
afaan nama gowwaa garuu gowwummaa
dhangalaasa.
- 3 Iji WAAQAYYOO idduma hunda jira;
nama hamaa fi gaariis ni to'ata.
- 4 Arrabni fayyina fidu muka jireenyaa ti;
arrabni sobu garuu hafuura cabsa.
- 5 Gowwaan adabbii abbaa isaa tuffata;
namni sirreeffama fudhatu kam iyyuu garuu
qalbii qabeessa.
- 6 Manni nama qajeelaa badhaadhummaa guddaa
qaba;
galiin nama hamaa garuu rakkoo isatti fida.
- 7 Arrabni nama ogeessaa beekumsa facaasa;
garaan nama gowwaa garuu akkas miti.
- 8 WAAQAYYO aarsaa hamootaa ni balfa;
kadhannaan tolootaa garuu isa gammachi-
isa.
- 9 WAAQAYYO karaa hamootaa ni balfa;
warra qajeelummaa duukaa bu'an garuu ni
jaallata.

- 10 Nama daandii irraa jal'atu adabbii hamaatu
isa eeggata;
kan sirreeffama jibbu ni du'a.
- 11 Du'aa fi Badiisni fuula WAAQAYYOO duratti
beekamoo dha;
yoos garaan namaa hammam caalaa haa
beekamu ree!
- 12 Namni qoosu sirreeffama hin jaallatu;
nama ogeessaanis hin mari'atu.
- 13 Garaan gammadu akka fuulli ifu godha;
gaddi garaa garuu hafuura cabsa.
- 14 Garaan waa qalbeeffatu beekumsa barbaada;
afaan gowwaa garuu gowwummaa nyaata.
- 15 Barri nama hacuucamee guutumaan guutuutti
gadadoo dha;
garaa gammaduuf garuu guyyaan hundinuu
cidha.
- 16 Qabeenya guddaa rakkina of keessaa qabuu
manaa,
WAAQAYYON sodaachaa waan xinnaa
qabaachuu wayya.
- 17 Jibbaan cooma sangaa nyaachuu manaa,
jaalalaan raafuu nyaachuu wayya.
- 18 Namni dafee aaru lola kakaasa;
namni obsa qabu garuu lola qabbaneessa.

- 19 Karaan nama dhibaa'aa qoraattiidhaan cufama;
daandiin tolootaa garuu karaa diriiraa dha.
- 20 Ilmi ogeessi abbaa isaa gammachiisa;
namni gowwaan garuu haadha isaa tuffata.
- 21 Nama qalbii hin qabne gowwummaatu isa gammachiisa;
namni hubataan garuu daandii qajeelaa irra deema.
- 22 Karoorri gorsa hin qabne fiixaan hin ba'u;
garuu gorsitoota hedduudhaan ni milkaa'a.
- 23 Namni tokko deebii malu kennuudhaan gammachuu argata;
dubbiin yeroo isaatti dubbatamu akkam gaarii dha!
- 24 Daandiin nama hubataa akka inni sii'oolitti gad hin buuneef
gara jireenyaatti ol isa baasa.
- 25 WAAQAYYO mana nama of tuuluu ni diiga;
daangaa haadha hiyyeessaa garuu ni dhaaba.
- 26 WAAQAYYO yaada nama hamaa ni balfa;
yaadni nama qulqulluu garuu isa gammachiisa.
- 27 Namni doqni maatii isaatti rakkina fida;
kan matta'aa jibbu garuu ni jiraata.

- 28 Garaan nama qajeelaa haala ittiin deebii kennu yaada;
 afaan nama hamaa garuu hammina dhangalaasa.
- 29 WAAQAYYO nama hamaa irraa fagoo jira;
 kadhannaa nama qajeelaa garuu ni dhaga'a.
- 30 Fuulli ifaan garaa gammachiisa;
 oduun gaariinis lafee haaromsa.
- 31 Namni adabbii jireenya kennu dhaggeeffatu,
 ogeeyyii gidduu jiraata.
- 32 Namni adabbii tuffatu ofuma tuffata;
 kan sirreeffama fudhatu garuu hubannaa argata.
- 33 WAAQAYYON sodaachuun ogummaa nama barsiisa;
 gad of qabuunis ulfina dura dhufa.

16

- 1 Karoorri garaa kan namaa ti;
 deebiin arrabaa garuu WAAQAYYO biraa dhufa.
- 2 Nama tokko karaan isaa hundi qulqulluu itti fakkaata;
 yaada namaa garuu WAAQAYYOTU madaala.
- 3 Waan hojjettu hunda WAAQAYYOTTI kennadhu;
 karoorri kees siif milkaa'a.

- 4 WAAQAYYO waan hunda kaayyoo ofii isaatiif
hojjeta;
hamoota iyyuu guyyaa badiisaatiif
qopheessa.
- 5 Namni of tuulu kam iyyuu fuula WAAQAYYOO
duratti balfamaa dha;
dhugumaan inni utuu hin adabamin hin
hafu.
- 6 Namni jaalalaa fi amanamummaadhaan araara
cubbuu argata;
WAAQAYYON sodaachuudhaanis hammina
irraa cita.
- 7 Yoo karaan namaa WAAQAYYON gammachiise,
inni akka diinonni isaas nagaan isa wajjin
jiraatan ni godha.
- 8 Galii guddaa jal'inaan argatan mannaa
waan xinnoo qajeelummaan argatan wayya.
- 9 Namni garaa isaa keessatti karaa isaa karoor-
fata;
WAAQAYYO garuu tarkaanfii isaa illee ni mur-
teessa.
- 10 Hidhiin mootii hooda dubbata;
afaan isaa illee murtii hin jal'isu.
- 11 Madaallii fi safartuun qajeelaan kan
WAAQAYYOO ti;
ulfinni korojoo keessa jiru hundinuu hojii
isaa ti.

- 12 Sababii teessoon qajeelummaadhaan jabaatee
dhaabatuuf
mootonni waan hamaa hojjechuu ni balfu.
- 13 Mootonni afaan dhugaa dubbatutti ni gam-
madu;
isaan nama dhugaa dubbatu ni jaallatu.
- 14 Dheekkamsi mootii ergamaa du'aa ti;
namni ogeessi garuu ni qabbaneessa.
- 15 Jireenyi ifa fuula mootii keessa jira;
surraan isaa akkuma duumessa bokkaa ar-
faasaa ti.
- 16 Ogummaa argachuun warqee caala;
hubannaa argachuunis meetii caala!
- 17 Daandiin nama tolaa hammina irraa fagoo
dha;
namni karaa isaa eegus jireenya isaa eeg-
gata.
- 18 Of tuuluun badiisaan dura,
of bokoksuunis kufaatiin dura deema.
- 19 Warra of tuulu wajjin boojuu qooddachuu
manaa,
hafuuraan gad of qabanii warra cunqurfame
wajjin jiraachuu wayya.
- 20 Namni gorsa fudhatu kam iyyuu ni milkaa'a;
kan WAAQAYYON amanatus eebbifamaa
dha.

- 21 Namni garaadhaan ogeessa ta'e qalbeeffataa jedhama;
dubbiin mi'aawu immoo gorsa dabala.
- 22 Hubannaan nama isa qabuuf madda jireenyaa ti;
gowwummaan garuu gowwootatti adabbii fida.
- 23 Garaan nama ogeessaa arraba isaa qajeelcha;
afaan isaas gorsa dabala.
- 24 Dubbiin nama gammachiisu dhaaba dammaa ti;
inni lubbuutti ni mi'aawa; lafees ni fayyisa.
- 25 Karaan qajeelaa namatti fakkaatu tokko jira;
dhuma irratti garuu du'atti nama geessa.
- 26 Fedhiin hojjetaan tokko nyaataaf qabu hojiif isa kakaasa; beela'uun isaas ittuma cima.
- 27 Namni faayidaa hin qabne hammina malata;
haasaan isaas akkuma ibidda waa gubuu ti.
- 28 Namni jal'aan lola kakaasa; hamattuun immoo michoota walitti dhi'aatan gargar baafti.
- 29 Namni jeequmsaan deemu ollaa isaa gowwoomsee karaa jal'aatti isa geessa.
- 30 Namni ija qisu jal'ina karoorfata;

kan hidhii ciniinnatu immoo hammina fida.

- ³¹ Arriin gonfoo ulfinaa ti;
innis karaa qajeelaadhaan argama.
- ³² Goota waraanaa irra nama obsa qabu,
nama magaalaa tokko booji'ee fudhatu irra
kan of qabu wayya.
- ³³ Ixaan gudeeda irratti buufama;
murtoon isaa garuu guutumaan guutuutti
WAAQAYYO biraa dhufa.

17

- ¹ Mana nyaataa dhugaatiin guutame kan lola
qabuu mannaa,
iddoo nagaan jirutti hurraa'aa buddeena
goggogaa wayya.
- ² Garbichi hubataan ilma salphaa bulcha;
obboloota gidduuttis dhaala qooddata.
- ³ Okkoteen waa itti baqsan meetiif, boolli ibiddaa
immoo warqeef;
WAAQAYYO garuu garaa namaa qora.
- ⁴ Namni hamaan dubbii gowwoomsaa dhaggeef-
fata;
sobaanis arraba bala'amaadhaaf gurra
kenna.
- ⁵ Namni hiyyeeyyiitti qoosu kan isaan Uume
sana tuffata;

kan badiisa namaatti gammadu utuu hin adabamin hin hafu.

⁶ Nama jaare tokkoof ilmaan ilmaan isaa gonfoo dha;
haadhaa fi abbaanis ijoollee isaaniitiif ulfina.

⁷ Dubbiin ba'eessi nama gowwaatti hin tolu;
hidhiin sobu immoo hammam bulchaa tokkotti haa hammaatu ree!

⁸ Matta'aan namicha kennuuf mi'a falfalaa ti;
inni lafa dhaqu kamitti iyyuu ni milkaa'a.

⁹ Namni balleessaa namaaf dhiisu jaalala guddisa;
namni waan tokko irra deddeebi'u,
garuu michoota walitti dhi'aatan gargar baasa.

¹⁰ Hamma gowwaan yeroo dhibba garafamee itti dhaga'amu caalaa
ifannaan nama waa hubatutti dhaga'ama.

¹¹ Namni hamaan fincila qofa barbaada;
ergamaan namaa hin naane isatti ni ergama.

¹² Gowwaa gowwummaa isa keessa jiruun walitti dhufuu mannaa amaaketa dhaltuu ilmaan ishee jalaa fudhatamaniin walitti dhufuu wayya.

¹³ Nama qooda gaarii hamaa deebisu,

hamminni mana isaa keessaa hin ba'uu.

- 14 Lola jalqabuun akkuma bishaan cabsanii yaa-suu ti;
kanaafuu utuu lolli hin ho'in dubbii dhiisi.
- 15 WAAQAYYO waan kana lachuu ni balfa;
kunis nama yakka qabu qulqulluu gochuu fi
nama balleessaa hin qabnetti muruu dha.
- 16 Sababii inni ogummaa argachuuf fedhii hin qabneef,
maallaqni harka gowwaa jiru faayidaa maalii qaba?
- 17 Michuun yeroo hunda nama jaallata;
obboleessi immoo guyyaa rakkootiif dhalata.
- 18 Namni qalbii hin qabne harka dha'ee waa namaaf kakata;
fuula ollaa ofii isaa durattis wabii ta'a.
- 19 Namni lola jaallatu cubbuu jaallata;
namni karra ol dheeraa ijaarus badiisa waama.
- 20 Namni yaada hamaa qabu hin milkaa'uu;
kan arrabni isaa nama gowwoomsus rakkoo keessa seena.
- 21 Ilmi gowwaan abbaa isaatti gadda fida;
abbaan ilma gowwaas hin gammadu.
- 22 Garaan gammadu qoricha gaarii dha;

hafuurri cabe immoo lafee gogsa.

23 Namni hamaan karaa murtii qajeelaa jal'isuuf jedhee dhoksaadhaan matta'aa fudhata.

24 Namni hubataan fuula isaa gara ogummaatti deebifata;
iji gowwaa garuu hamma handaara lafaatti joora.

25 Ilmi gowwaan abbaa isaatti gadda fida;
haadha isa deessettis jireenya hadheessa.

26 Nama balleessaa hin qabne tokko adabuun gaarii miti;
qondaaltota amanamoo rukutuunis sirrii miti.

27 Namni beekaan of qusachaa dubbata;
namni hubataanis hafuura qabanaa'aa qaba.

28 Gowwaan iyyuu yommuu cal'isu ogeessa fakkaata;
yommuu arraba isaa to'atus hubataa fakkaata.

18

1 Namni addaan of baasu ofittummaa duukaa bu'a;
murtii dhugaa hundaanis ni morma.

- 2 Namni gowwaan hubannaa argachuutti hin gammadu;
garuu yaaduma isaa ibsuutti gammada.
- 3 Yeroo hamminni dhufu tuffiin dhufa;
salphinnis qaanii wajjin dhufa.
- 4 Dubbiin afaan namaa bishaan gad fagoo dha;
burqaan ogummaa garuu bishaan yaa'uu dha.
- 5 Gara nama hamaa goruun
yookaan nama balleessaa hin qabne
murtii qajeelaa dhowwachuun gaarii miti.
- 6 Hidhiin gowwaa lola fida;
afaan isaas rukutamuu itti waama.
- 7 Afaan gowwaa badiisa isaa ti;
hidhiin isaas kiyyoo lubbuu isaa ti.
- 8 Dubbiin hamattuu akkuma gurshaa mi'aawuu ti;
gara kutaa garaattis gad bu'a.
- 9 Namni hojii isaa irratti dhibaa'u,
obboleessa nama waa balleessuu ti.
- 10 Maqaan WAAQAYYOO gamoo jabaa dha;
namni qajeelaan itti baqatee badiisa oola.
- 11 Qabeenyi sooreyyii isaaniif magaalaa da'oo qabduu dha;
isaanis akka dallaa ol dheeraatti heduu.

- 12 Kufaatiidhaan dura garaan namaa of tuula;
gad of qabuun garuu ulfinaan dura dhufa.
- 13 Utuu hin dhaggeeffatin deebii kennuun,
gowwummaa fi qaanii dha.
- 14 Hafuurri namaa dhukkuba ni obsa;
hafuura cabe garuu eenyutu obsuu danda'a?
- 15 Garaan nama hubataa beekumsa argata;
gurri ogeessaas waan kana barbaada.
- 16 Kennaan abbicha kennuuf karaa bana;
fuula namoota gurguddaa durattis isa
dhi'eessa.
- 17 Hamma namni biraa dhufee isaan mormutti,
namni jalqabatti himata isaa dhi'eeffatu
tokko
dhugaa qabeessa fakkaata.
- 18 Ixaa buusuun wal falmii qabbaneessa;
namoota wal lolan jajjaboos addaan galcha.
- 19 Obboleessa yakkame tokko deebisuun
magaalaa da'oo qabdu irra ulfaata;
wal falmiinis akkuma danqaraa karra dallaa
dhagaa ti.
- 20 Ija afaan isaatiin garaan namaa quufa;
dubbii arraba isaatiinis ni guuta.
- 21 Arrabni humna jireenyaatii fi du'aa qaba;

warri isa jaallatanis ija isaa nyaatu.

- ²² Namni niitii argatu waan gaarii argata;
fuula WAAQAYYOO durattis surraa argata.
- ²³ Hiyyeessi arraba laafaadhaan dubbata;
sooressi garuu sagalee jabaadhaan deebii
kenna.
- ²⁴ Namni michoota baay'isu ni bada;
garuu michuun obboleessa caalaa namatti
aanu ni jira.

19

- ¹ Gowwaa daba dubbatuu mannaa
hiyyeessa amanamummaadhaan jiraatu
wayya.
- ² Namni beekumsa hin qabne gaarii miti;
miilli jarjarus karaa irraa jal'ata.
- ³ Gowwummaan namaa karaa isaa jal'isa;
garaan isaa immoo WAAQAYYOTTI aara.
- ⁴ Badhaadhummaan michoota hedduu nama ar-
gachiisa;
hiyyeessi garuu michoota isaa irraa gargar
ba'a.
- ⁵ Namni sobaan dhugaa ba'u utuu hin adabamin
hin hafu;
namni soba odeessuus jalaa hin ba'u.

- 6 Namni hedduun bulchaa biratti surraa argachuu barbaada;
namni hundis michuu nama waa namaa kennuu ti.
- 7 Obbolloonni hiyyeessaa hundinuu isa jibbu;
yoos michoonni isaa hammam caalaa isa irraa haa fagaatan ree!
Inni kadhachaa isaan duukaa bu’u iyyuu isaan eessattuu hin argaman.
- 8 Namni qalbii qabu ofii isaa jaallata;
namni hubannaa jaallatu ni milkaa’a.
- 9 Namni sobaan dhugaa ba’u utuu hin adabamin hin hafu;
namni soba odeessus ni bada.
- 10 Jireenya qananii jiraachuun gowwaaf hin malu;
yoos ilmaan mootii bulchuun garbichaaf hammam caalaa haa hammaatu ree?
- 11 Ogummaan nama tokkoo obsa kennaaf;
balleessaa namaa irra darbuunis isaaf ulfina.
- 12 Dheekkamsi mootii akkuma aaduu leencaa ti,
surraan isaa immoo akkuma fixeensa marga irratti.
- 13 Ilmi gowwaan abbaa isaatiif badiisa;
niitiin nyakkiftunis akka mana yeroo hundumaa dhimmisuu ti.

- 14 Manaa fi qabeenyi warra ofii irraa dhaalamu;
niitii qalbii qabdu garuu WAAQAYYOTU na-
maaf kenna.
- 15 Dhibaa'ummaan hirriba guddaa namatti bu-
usa;
namni hojii malee taa'us ni beela'a.
- 16 Namni ajaja eegu lubbuu isaa eeggata;
kan karaa isaa tuffatu immoo ni du'a.
- 17 Namni hiyyeessaaf garaa laafu WAAQAYYOOF
liqeessa;
Waaqnis waan inni hojjete sanaaf isa bad-
haasa.
- 18 Yeroo abdiin jirutti ilma kee adabadhu;
akka inni du'uufis cal'istee hin ilaalin.
- 19 Namni dafee aaru adabamuu qaba;
ati yoo isa oolchite, amma illee akkasuma
gochuu qabda.
- 20 Gorsa namaa dhaggeeffadhu; sirreeffamas
fudhadhu;
dhuma irratti ati nama ogeessa taata.
- 21 Garaa namaa keessa karoora baay'eetu jira;
garuu wanni fixaan ba'u kaayyoo
WAAQAYYOO ti.
- 22 Wanni namni hawwu jaalala dhuma hin qab-
nee dha;

sobduu ta'uu mannaa hiyyeessa ta'uu wayya.

23 WAAQAYYOON sodaachuun jireenyatti nama geessa;
yoos namni boqonnaadhaan jiraata;
rakkinnis isa hin argatu.

24 Dhibaa'aan harka isaa waciitii keessa kaa'a;
gara afaan isaattis hin deebifatu!

25 Qoostuu garafi; wallaalaan hubannaa argataa;
nama qalbii qabu ifadhu; inni beekumsa argataatii.

26 Namni abbaa isaa saamu, haadha isaas kan manaa ari'u,
ilma qaanii fi salphina fiduu dha.

27 Yaa ilma ko, mee qajeelfama dhaggeeffachuu dhiisi;
ati dubbii beekumsaa irraa ni baddaa.

28 Dhuga ba'aan faayidaa hin qabne murtii qajeelaa tuffata;
afaan hamootaa immoo hammina liqimsa.

29 Qoostotaaf adabbii,
dugda gowwootaatiif immoo rukuttaatu qopheeffama.

20

- ¹ Daadhiin wayinii nama qoostuu,
dhugaatiin cimaan immoo waccuu nama
godha;
namni isaaniin fudhatamus ogeessa miti.
- ² Dheekkamsi mootii akkuma aaduu leencaa ti;
namni isa aarsus lubbuu ofii isaa dhaba.
- ³ Lola irraa fagaachuun ulfina;
gowwaan hundi garuu lolatti ariifata.
- ⁴ Dhibaa'aan yeroodhaan hin qotatu;
kanaafuu inni yeroo haamaatti ni ilaala
malee
homaa hin argatu.
- ⁵ Yaadni qalbii namaa akkuma bishaan gad fagoo
ti;
hubataan namaa garuu ni waraabbata.
- ⁶ Namni hedduun akka jaalala hin dhumne qabu
dubbata;
nama amanamaa garuu eenyutu argachuu
danda'a?
- ⁷ Namni qajeelaan amanamummaadhaan ji-
raata;
ijoolleen isaa warri booddee dhalatanis ni
ebbifamu.
- ⁸ Mootiin tokko yeroo murtii kennuuf teessoo
isaa irra taa'utti,

waan hamaa hunda ijuma isaatiin gingilchee
addaan baasa.

- ⁹ Eenyutu, “Ani garaa koo qulqulleeffadheera;
ani qulqulluu dha; cubbuus hin qabu”
jechuu danda’a?
- ¹⁰ Madaalii jal’aa fi safartuu jal’aa
lamaanuu WAAQAYYO ni balfa.
- ¹¹ Mucaan xinnaan iyyuu amalli isaa qulqulluu
fi
qajeelaa ta’uun isaa hojii isaatiin beekama.
- ¹² Gurra dhaga’uu fi ija argu,
lachaanuu WAAQAYYOTU uume.
- ¹³ Akka hin hiyyoomneef, hirriba hin jaallatin;
midhaan akka quuftuuf, dammaqii jiraadhu.
- ¹⁴ Namni waa bitatu, “Wanni kun gaarii miti;
wanni kun gaarii miti!” jedha;
ergasii immoo dhaqee waa’ee waan bitate
sanaa boona.
- ¹⁵ Warqeen ni jira; lulli diimaanis baay’inaan
jira;
arrabni beekumsa dubbatu garuu faaya gatii
guddaa ti.
- ¹⁶ Nama nama ormaatiif wabii ta’e irraa uffata
isaa fudhadhu;
yoo inni dubartii ormaatiif wabii ta’es uffata
sana qabdi qabadhu.

- 17 Nyaanni gowwoomsaadhaan argame namatti mi'aawa;
dhuma irratti garuu afaan nama sanaa cir-rachatu guuta.
- 18 Gorsaan karoora baafadhu;
qajeelfama ogummaatiin waraana bani.
- 19 Hamattuun icciitii baafti;
kanaafuu odeessituu wajjin tokkummaa hin qabaatin.
- 20 Namni tokko yoo abbaa isaa yookaan haadha isaa abaare,
ibsaan isaa dukkana hamaa keessatti dhaama.
- 21 Dhaalli jalqabumatti dafee argame dhumni isaa eebba hin qabaatu.
- 22 Ati, "Yakka ati hojjette kanaaf ani gatii kee siifin kenna!" hin jedhin;
WAAQAYYON eeggadhu; inni si baasa.
- 23 WAAQAYYO madaalii jal'aa ni balfa;
safartuu sobaattis hin gammadu.
- 24 Adeemsi namaa WAAQAYYON qajeelfama.
Yoos namni kam iyyuu akkamiin karaa ofii isaa hubachuu danda'a ree?
- 25 Namni utuu itti hin yaadin,
"Wanni kun Waaqaaf qulqulleeffameera"
jedhee

ergasii immoo waan wareege sana gaabbe
kiyyoo isatti ta'a.

²⁶ Mootiin ogeessi hamoota gingilchee addaan
baasa;
geengoo ittiin midhaan dha'an illee isaan
irra oofa.

²⁷ Ibsaan WAAQAYYOO hafuura namaa sakatta'a;
inni keessa namaa illee isumaan qora.

²⁸ Jaalallii fi amanamummaan mootii tokko na-
gaan jiraachisu;
teessoon mootummaa isaas jaalalaan
eegama.

²⁹ Ulfinni dargaggootaa jabina isaanii ti;
arriin mataa kabaja nama umuriin dheera-
tee ti.

³⁰ Abootteen nama madeessu hammina nama
irraa qulqulleessa;
garaffiin immoo keessa namaa geeddara.

21

¹ Yaadni mootii akkuma yaa'aa bishaanii harka
WAAQAYYOO keessa jira;
innis garuma fedhetti qajeelcha.

² Karaan namaa hundinuu ija ofii isaa duratti
qajeelaa itti fakkaata;
WAAQAYYO garuu yaada namaa madaala.

³ Fuula WAAQAYYOO duratti aarsaa caalaa,

waan qajeelaa fi sirrii ta'e hojjechuutu fudhatama qaba.

⁴ Iji of jajuu fi garaan of tuuluu maasii hamootaa kan hin qotaminii dha; innis cubbuu dhala.

⁵ Karoorri nama tattaaffatuu bu'aa argamsiisa; namni ariifatu garuu ni hiyyooma.

⁶ Qabeenyi arraba sobuun argamu, urrii bittinnaa'ee baduu fi kiyyoo du'aa ti.

⁷ Sababii isaan waan qajeelaa hojjechuu didaniif, fincilli hamootaa isaanuma balleessa.

⁸ Karaan nama balleessaa qabuu jal'aa dha; amalli nama qulqulluu garuu qajeelaa dha.

⁹ Niitii nyakkiftuu wajjin mana tokko keessa jiraachuu mannaa, golee bantii manaa irra jiraachuu wayya.

¹⁰ Namni hamaan jal'ina dharra'a; ollaan isaa gara laafina tokko iyyuu isa irraa hin argatu.

¹¹ Yeroo namni qoosu tokko adabamutti, wallaalaan ogummaa argata; namni ogeessi yeroo gorfamutti beekumsa argata.

- 12 Namni qajeelaan mana hamootaa qalbeeffatee
ilaala;
hamootas ni balleessa.
- 13 Namni tokko yoo iyya hiyyeessaatiif gurra
kennuu dide,
innis ni iyya; deebiis hin argatu.
- 14 Wannii dhoksaadhaan namaaf kennan aarii
qabbaneessa;
matta'aan harka bobaa jalaatiin kennanis
dheekkamsa guddaa gab godha.
- 15 Murtii qajeelaa kennuun qajeeltotaaf gam-
machuu kenna;
hamootatti immoo raafama fida.
- 16 Namni karaa hubannaa irraa badu kam iyyuu
waldaa warra du'aniitti dabalama.
- 17 Namni qananii jaallatu ni deega;
kan daadhii wayiniitii fi zayitii jaallatu im-
moo hin sooromu.
- 18 Namni hamaan nama qajeelaadhaaf,
kan hin amanamne immoo nama tolaadhaaf
furii ta'a.
- 19 Niitii nyakkiftuu fi kan daftee aartu wajjin
jiraachuu mannaa,
gammoojjii keessa jiraachuu wayya.
- 20 Mana nama ogeessaa keessa qabeenya gatii
guddaatiif fi zayitiitu jira;

gowwaan garuu waan qabu hunda nyaatee
fixa.

- 21 Namni qajeelummaa fi jaalala duukaa bu’u,
jireenya, badhaadhummaa fi ulfina argata.
- 22 Namni ogeessi magaalaa nama jabaatti ba’ee
da’oo jabaa inni amanatu jalaa diiga.
- 23 Namni afaan isaatii fi arraba isaa eeggatu,
balaa irraa of eega.
- 24 Nama of jajuu fi of tuulu maqaan isaa, “Qoos-
tuu dha;”
inni akka malee koora.
- 25 Sababii harki isaa hojii hojjechuu hin jaallan-
neef,
hawwiin nama dhibaa’aa du’a isatti fida.
- 26 Inni guyyaa guutuu kajeela;
namni qajeelaan garuu utuu hin qusatin
kenna.
- 27 Aarsaan nama hamaa balfamaa dha;
yoos yoo inni yaada hamaadhaan dhi’eesse
hammam sana caalaa haa balfamu ree!
- 28 Dhuga baatuun sobaa ni bada;
namni isa dhaga’u kam iyyuus bara baraan
bada.
- 29 Namni hamaan ija jabaata;
namni tolaan garuu karaa isaa qajeelfata.

- 30 Ogummaan, hubannaanii fi karoorri
WAAQAYYON mormee milkaa'uu hin jiru.
- 31 Fardi guyyaa waraanaatiif qopheeffama;
mo'ichi garuu kan WAAQAYYOO ti.

22

- 1 Maqaan gaariin badhaadhummaa guddaa
caalaa filatamaa dha;
kabajamuunis meetii fi warqee caala.
- 2 Wannii sooressaa fi hiyyeessa wal fakkeessu
kanaa dha:
Umaan hunda isaanii WAAQAYYOO dha.
- 3 Namni hubataan balaa argee jalaa dhokata;
wallaalaan immoo ittuma deemee adabama.
- 4 Gad of qabiisnii fi WAAQAYYON sodaachuun,
qabeenya, ulfinaa fi jireenya namaa kennu.
- 5 Karaa hamootaa irra qoraattii fi kiyyootu jira;
namni lubbuu isaa eeggatu garuu
waan kana irraa fagaatee jiraata.
- 6 Daa'ima tokko karaa inni irra deemuu qabu
barshiisi;
inni gaafa dulloome iyyuu karaa sana irraa
hin jal'atu.
- 7 Sooressi hiyyeessa bulcha;
liqeffataan garbicha liqeessituu ti.

- 8 Namni hammina facaasu rakkina haammata;
uleen aarii isaas ni hurraa'aa.
- 9 Namni arjaan waan nyaata isaa hiyyeeyyiif
qooduuf
ofii isaatii ni eebbifama.
- 10 Qoostuu of biraa ari'i; lolli ni qabbanaa'aa;
wal diddaa fi arrabsoonis hin jiraatu.
- 11 Nama qulqullina garaa jaallatuu fi
dubbiin isaa namatti tolu mootiin michuu
isaaf ta'a.
- 12 Iji WAAQAYYOO xiyyeeffatee beekumsa ilaala;
inni garuu dubbii nama hin amanamnee ni
busheessa.
- 13 Dhibaa'aan, "Leenci ala jira!
Ani karaa gubbaatti nan ajjeefama!" jedha.
- 14 Afaan ejjituu boolla gad fagoo dha;
namni dheekkamsa WAAQAYYOO jala jiru
achi keessa bu'a.
- 15 Gowwummaan yaada daa'imaa keessatti hid-
hameera;
uleen ittiin adaban garuu irraa fageessa.
- 16 Namni qabeenya isaa guddifachuuf jedhee
hiyyeessa hacuucuu fi kan soossaaf ken-
naa kennu ni deega.

Jechoota Soddoman Nama Ogeessaa

Jecha tokkoffaa

- 17 Qalbeeffadhuutii waan namni ogeessi jedhu
dhaggeeffadhu;
yaada kees gara waan ani barsiisuutti deeb-
ifadhu;
- 18 yoo ati qalbiitti qabattee
hunduma isaa hidhii kee irratti qopheef-
fatte
wannii kun nama gammachiisaatii.
- 19 Akka abdiin kee WAAQAYYO ta'uuf
ani har'a suma mataa kee iyyuu nan barsi-
isa.
- 20 Ani jecha soddoma, jecha gorsaatii fi
beekumsaa siif hin barreessinee?
- 21 Kanas ani akka ati warra si erganiif
deebii dhugaa kennituuf waan qajeelaa fi
dhugaa si argisiisuufin barreesse mitii?

Jecha lammaffaa

- 22 Ati sababii inni hiyyeessa ta'eef jettee hiyy-
eessa hin saamin;
rakkataas mana murtiitti hin cunqursin;
- 23 WAAQAYYO dubbii isaanii ni ilaalaaf;
jireenya warra isaan saamaniis ni saamaatii.

Jecha sadaffaa

- 24 Nama dafee aaru michuu hin godhatin;
nama akka salphaatti dheekkamu wajjinis
tokkummaa hin qabaatin;
- 25 yoo kana goote karaa isaa baratta;
ofii kees kiyyootti galchita.

Jecha afraffaa

- 26 Nama harka dha'ee waadaa galu

yookaan nama liqqi namaatiif wabii ta'u hin ta'in;

- ²⁷ yoo ati waan baafu dhabde,
sireen kee iyyuu si jalaa fudhatama.

Jecha shanaffaa

- ²⁸ Dhagaa daarii durii,
kan abbootiin kee dhaaban hin dhiibin.

Jecha ja'affaa

- ²⁹ Nama hojii isaa keessatti ogummaa qabu argitee?
Inni fuula moototaa dura dhaabata;
fuula namoota kaanii dura garuu hin dhaabatu.

23

Jecha torbaffaa

- ¹ Ati yeroo waa nyaachuuf bulchaa tokko wajjin teessutti,
waan fuula kee dura jiru hubadhuu ilaali;
² ati yoo nyaataaf fedhii guddaa qabaatte,
qoonqoo kee irra billaa kaa'i.
³ Waan nyaanni sun nama gowwoomsuuf,
mi'aa isaatti hin gaggabin.

Jecha saddeettaffaa

- ⁴ Sooromuuf jettee of hin dadhabsiisin;
of qabuufis ogummaa qabaadhu.
⁵ Sooromni yommuu ati ija irra buufattutti ni bada;
inni dhugumaan Baallee baafatee
akkuma risaa gara samiitti ol barrisaatii.

Jecha saglaffaa

- 6 Buddeena doqnaa hin nyaatin;
 cidha isaas hin kajeelin;
 7 inni yeroo hunda waa'ee gatii yaadaatii.
 Inni, "Nyaadhuu dhugi" siin jedha;
 garaan isaa garuu si wajjin hin jiru.
 8 Ati waanuma xinnoo nyaatte sana ni diddigda;
 dubbii kee gaarii sana illee ni dhabda.

Jecha kurnaffaa

- 9 Sababii inni ogummaa dubbii keetii tuffatuuf
 ati nama gowwaatti hin dubbatin.

Jecha kudha tokkoffaa

- 10 Dhagaa daangaa durii hin dhiibin
 yookaan lafa qotiisaa ijoollee abbaa hin
 qabneetti hin darbin.
 11 Furiin isaanii jabaadhaatii;
 inni gara isaanii goree sitti falma.

Jecha kudha lammaffaa

- 12 Qalbii kee gara gorsaatti, gurra kee immoo
 gara dubbii beekumsaatti deebifadhu.

Jecha kudha sadaffaa

- 13 Ijoollee kee adabachuu hin dhiisin;
 yoo ati arcummeedhaan adabde isaan hin
 du'an.
 14 Arcummeedhaan isaan adabiitii
 lubbuu isaanii du'a oolchi.

Jecha kudha afraffaa

- 15 Yaa ilma ko, yoo garaan kee ogeessa ta'e,
 garaan koo ni gammada;
 16 yoo arrabni kee waan qajeelaa dubbate,
 keessi koo baay'ee gammada.

Jecha kudha shanaffaa

- 17 Garaan kee cubbamootatti hin hinaafin;
garuu yeroo hunda WAAQAYYOON sodaadhu.
18 Ati dhugumaan gara fuulduraatti abdi qabda;
abdiin kees hin citu.

Jecha kudha ja'affaa

- 19 Yaa ilma ko, dhaggeeffadhu; ogeessa ta'i;
qalbii kee daandii qajeelaa irra buufadhu.
20 Warra daadhii wayinii baay'ee dhuganitti
yookaan warra foonitti gaggabanitti hin
makamin;
21 machooftuu fi albaadheyyiin ni hiyyoomu;
hirriba baay'isuunis moofaa nama uffachi-
isa.

Jecha kudha torbaffaa

- 22 Abbaa kee kan si dhalche dhaga'i;
haadha kees yeroo isheen jaartu hin tuffatin.
23 Dhugaa bitadhu malee hin gurgurin;
ogummaa, qajeelfamaa fi hubannaas
bitadhu.
24 Abbaan nama qajeelaa gammachuu guddaa
qaba;
namni ilma ogeessa qabu isatti gammada.
25 Abbaan keetii fi haati kee haa gammadan;
isheen si deesse sun haa ililchitu!

Jecha kudha saddeettaffaa

- 26 Yaa ilma ko, garaa kee naa kenni;
iji kees karaa koo haa ilaalu;
27 sagaagaltuun boolla gad fagoodhaatii,
niitiin ganda labeenis boolla bishaanii
dhiphaa dha.

28 Isheen akkuma saamtuutti riphxee nama eeg-gatti;
 namoota gidduuttis warra hin amanamne
 baay'ifti.

Jecha kudha saglaaffaa

29 Eenyutu, “Anaaf wayyoo!” jedha? Eenyutu
 gadda qaba?
 Eenyutu lola qaba? Eenyutu komii qaba?
 Eenyutu sababii malee madaa'a? Kan iji isaa
 diimatu eenyu?

30 Warra daadhii wayinii dhuguu irra akka malee
 turan,
 warra daadhii wayinii walmakaa afaaniin
 gabuu dhaqanii dha.

31 Yeroo inni diimatutti, yeroo inni billillee
 keessa ol xixinniqutti,
 yeroo inni suuta jedhee gad bu'utti
 daadhii wayinii ija itti qabdee hin ilaalin.

32 Dhuma irratti akkuma bofaa nama idda;
 akkuma buutiis nama ciniina.

33 Iji kee waan haaraa arga;
 qalbiin kees jal'ina yaada.

34 Ati akkuma nama walakkaa galaana guddaa
 ciisuu ti;
 akkuma nama fiixee utubaa doonii irra ci-
 isuu taata.

35 Ati akkana jetta; “Isaan na dha'an;
 ani garuu hin miidhamne!

Isaan na tuman; garuu natti hin dhaga'amne!
 Ani dhugaatii biraa barbaaddachuuf
 yooman dammaqa?”

24

Jecha digdammaffaa

- ¹ Hamootatti hin hinaafin;
garee isaanii ta'uus hin hawwin;
² garaan isaanii hammina malataatii;
hidhiin isaaniis rakkina odeessa.

Jecha digdamii tokkoffaa

- ³ Manni ogummaadhaan ijaarama;
hubannaadhaanis jabeeffamee dhaabama;
⁴ kutaawwan isaas, beekumsaan, qabeenya gatii
guddaatii fi
miidhagaadhaan guutamu.

Jecha digdamii lammaffaa

- ⁵ Ogeessi humna guddaa qaba;
beekaan namaa immoo jabina itti dabalata;
⁶ waraana banuuf qajeelfama,
mo'annaa argachuudhaaf immoo gorsitoota
hedduu si barbaachisa.

Jecha digdamii sadaffaa

- ⁷ Gowwaa irraa ogummaan akka malee ol fagoo
dha;
inni karra duratti afaan isaa hin saaqqatu.

Jecha digdamii afracffaa

- ⁸ Namni hammina malu,
“Maltee” jedhama.
⁹ Malli gowwummaa cubbuu dha;
namoonnis qoostuu ni balfu.

Jecha digdamii shanaffaa

- ¹⁰ Ati yoo gaafa rakkinaa laafte,
jabinni kee dhugumaanuu xinnaa dha!

- 11 Warra gara du'aatti geeffamaa jiran du'a jalaa baasi;
 warra ajjeefamuuf qopheeffamanis oolchi.
- 12 Yoo ati, "Nu waan kana homaa hin beekne" jette,
 inni yaada namaa madaalu sun hin hubatuu?
 Kan lubbuu kee eegu sun waan kana hin beekuu?
 Inni nama hundaaf akkuma hojii isaatti gatii hin kennuu?

Jecha digdamii ja'affaa

- 13 Yaa ilma ko, dammi waan gaarii ta'eef nyaadhu;
 nadhiin dammaa sitti ni mi'aawa.
- 14 Akka ogummaan lubbuu keetti mi'aawu illee beeki;
 ati yoo isa argatte fuul duratti abdi qabda;
 abdiin kees hin citu.

Jecha digdamii torbaffaa

- 15 Akka nama seeraan hin bulleetti mana nama qajeelaa riphxee hin eeggatin;
 mana jireenya isaas hin saamin.
- 16 Namni qajeelaan yeroo torba kufu iyyuu, deebi'ee ni ka'aatii;
 namni hamaan garuu yeroo balaan itti dhufutti ni gufata.

Jecha digdamii saddeettaffaa

- 17 Yeroo diinni kee kufutti hin ililchin;
 yeroo inni gufatuttis garaan kee hin gammadin;

- 18 yoo kanaa achii WAAQAYYO waan kanatti ni gaddaatii; dheekkamsa isaas isa irraa deebisa.

Jecha digdamii saglaaffaa

- 19 Ati sababii jal’ootaatiif aariidhaan hin gubatin; hamootattis hin hinaafin.
20 Namni jal’aan fuul duratti abdii hin qabuutii; ibsaan hamootaas ni dhaama.

Jecha soddommaffaa

- 21 Yaa ilma ko, WAAQAYYOO fi mootii sodaadhu; finciltootattis hin makamin;
22 badiisni akkuma tasaa isaanitti dhufaatii; balaa isaan lachuu fidan eenyutu beeka?

Jecha Ogeessaa Kan Itti Fufe

- 23 Kunneenis jechoota ogeessaa ti:
Murtii kennuu irratti nama wal caalchisuun gaarii miti:
24 Kan nama yakka qabuun, “Ati balleessaa hin qabdu”
jedhu kam iyyuu namni isa abaara; sabnis isa balaaleffata.
25 Warri nama yakka hojjetu ifatan garuu ni gammadu;
eebbi guddaanis ni dhufaaf.

- 26 Deebiin qajeelaan,
akkuma hidhii dhungachuu ti.

- 27 Hojii kee kan diidaa raawwadhuutii lafa qotiisaa kees qopheeffadhu; ergasii mana kee ijaarradhu.

- 28 Sababii tokko malee ollaa keetti dhugaa hin ba'in yookaan hidhii keetiin hin gowwoomsin.
- 29 Ati, "Waanuma inni na godhe anis isa nan godha; waan inni hojjeteefis gatii isaa nan deebisa" hin jedhin.
- 30 Ani lafa qotiisaa nama dhibaa'aa keessa ba'ee, iddoo dhaabaa wayinii nama qalbii hin qabnee keessas darbe;
- 31 qoraattiin lafa hunda guuteera; laftis aramaadhaan fudhatameera; dallaan dhagaas diigameera.
- 32 Ani argeen waan sana qalbeeffadhe; waanan arge sana irraas barumsa nan ar-gadhe:
- 33 hirriba xinnaa; mugaatii xinnaa; xinnoo harka walitti marachuu;
- 34 hiyyummaanis akkuma hattuutti, deegummaanis akkuma loltuu hidhateetti sitti dhufa.

Fakkeenya Solomoon Dabalataa

25

- ¹ Fakkeenyawwan kunneen fakkeenyawwan Solomoon kanneen namoonni Hisqiyaa, mooticha Yihuudaa garagalchani dha:
- ² Waa dhoksuun Waaqaaf ulfina isaa ti; waa sakatta'anii bira ga'uun immoo ulfina moototaa ti.
- ³ Akkuma samiiwwan ol dheeratani

laftis gad fagaatu sana, yaadni mootota
qoratamee bira hin ga'amu.

- ⁴ Meetii irraa xurii baasi;
ergasii tumtuun godaa tolchuu danda'a.
- ⁵ Nama hamaa fuula mootii duraa balleessi;
ergasii teessoon isaa qajeelummaadhaan ni
jabaata.
- ⁶ Fuula mootii duratti ol of hin qabin;
iddoo namoota gurguddaas hin dhaabatin;
- ⁷ inni fuula namoota bebeekamoo duratti si
salphisuu irra,
yoo inni, "As ol kottu" siin jedhe wayyaa.
- Ati waan ija keetiin argite,
⁸ daftee mana murtiitti hin fidin;
yoo ollaan kee si qaanesse,
dhuma irratti ati maal gochuu dandeessa?
- ⁹ Dhimma kee ollaa kee wajjin falmadhu;
iccitii nama kaanii immoo hin baasin;
- ¹⁰ yoo kanaa achii namni waan sana dhaga'ee si
qaanessa;
maqaan hamaan siif kenname sunis sirraa
hin ba'u.
- ¹¹ Dubbiin yeroo isaatti dubbatame,
akkuma hudhaa warqee kan meetii irratti
hojjetamee ti.
- ¹² Ifanni nama ogeessaa gurra dhaggeeffatuuf,
lootii warqee yookaan faaya warqee qulqul-
luu ti.

- 13 Ergamaan amanamaan tokko warra isa er-
gataniif
akkuma qabbana cabbii kan yeroo midhaan
haamanii ti;
inni hafuura gooftota isaa haaromsaatii.
- 14 Namni kennaa namaaf hin kennineen boonu
tokko
akkuma duumessaa fi bubbee bokkaa hin
qabnee ti.
- 15 Obsaan bulchaa tokko garaa laafifachuun ni
danda'ama;
dubbiin malaan dubbatame lafee ni cabsa.
- 16 Damma yoo argatte hamma si ga'u nyaadhu;
yoo baay'iftee nyaatte ni diddigda.
- 17 Mana ollaa keetii dhaquu hin baay'isin;
yoo ati miilla itti baay'ifte inni si jibba.
- 18 Namni sobaan ollaa isaatti dhugaa ba'u,
akkuma bokkuu yookaan
goraadee yookaan xiyya qara qabuu ti.
- 19 Nama hin amanamne tokko yeroo rakkootti
abdachuun
akkuma ilkaan cabee yookaan miilla
okkoluu ti.
- 20 Nama garaan isaa gaddeef sirba sirbuun
akkuma nama guyyaa dhaamochaa wayyaa
of irraa baasuu,
yookaan madaa irratti dhangaggaa'aa
dhangalaasuu ti.
- 21 Yoo diinni kee beela'e waan inni nyaatu
kenniif;

yoo inni dheebotes bishaan inni dhugu ken-
niif.

22 Kana gochuu keetiin barbadaa ibiddaa mataa
isaa irra tuulta;
WAAQAYYOS si badhaasa.

23 Akkuma bubbeen kaabaa bokkaa fidu,
arrabni hamatus fuula dheekamu fida.

24 Niitii nyakkiftuu wajjin mana tokko keessa
jiraachuu mannaa,
golee bantii manaa irra jiraachuu wayya.

25 Oduun gaariin biyya fagootii dhufu,
akkuma bishaan qabbanaa'aa lubbuu dhe-
botteef ta'uu ti.

26 Namni qajeelaan fuula hamootaa duratti kufu,
akkuma burqaa dhoqqaa'ee yookaan boolla
bishaanii faalame tokkoo ti.

27 Damma baay'ee nyaachuun gaarii miti;
ulfina mataa ofii barbaaduunis ulfina miti.

28 Namni of hin qabne,
akkuma magaalaa dallaan isaa diigamee ti.

26

1 Akkuma cabbii yeroo bonaa yookaan bokkaa
yeroo haamaa,
nama gowwaaf ulfinni hin malu.

2 Akkuma simbirri barriftu yookaan daaloteen
barriftu
abaarsi sababii malee dhufu nama irra hin
bu'u.

- 3 Alangaan fardaaf, luugamni harreef,
uleen immoo dugda gowwaatiif mala!
- 4 Gowwaadhaaf akka gowwummaa isaatti hin
deebisin;
yoo akkas goote ati mataan kee iyyuu
akkuma isaa taata.
- 5 Gowwaadhaaf deebii gowwummaa isaatiif
malu kenni;
yoo kanaa achii inni ogeessa of se'aa.
- 6 Harka nama gowwaatti ergaa ergachuun,
akkuma miilla ofii irraa muruu yookaan
summii dhuguu ti.
- 7 Afaan nama gowwaa keessatti,
fakkeenyi akkuma miilla naafaa ti.
- 8 Namni gowwaadhaaf ulfina kennu,
akkuma nama furrisaatti dhagaa guduunfuu
ti.
- 9 Fakkeenyi afaan gowwaa keessatti
akkuma qoraattii harka nama machaa'ee
keessaa ti.
- 10 Namni gowwaa yookaan kara deemaa
qaxaratu
akkuma adamsaa nama hunda xiyyaan
madeessuu ti.
- 11 Akkuma sareen diddiga isheetti deebitu sana,
gowwaan gowwummaa isaa irra deddeebi'a.
- 12 Ati nama akka ilaalcha ofii isaatti ogeessa ta'e
argitaa?
Isa irra gowwaatu abdiid caalu qaba.
- 13 Dhibaa'aan, "Leenci karaa irra jira;
leenci sodaachisaan daandii irra jira!"
jedha.
- 14 Akkuma saanqaan muchoo isaa irra naanna'u,

- dhibaa'aan siree ofii irra gaggaragala
- 15 Dhibaa'aan harka isaa waciitii keessa kaa'a;
gara afaan isaatti deebifachuuf ni dhibaa'a.
- 16 Dhibaa'aan namoota hubannaadhaan
deebii kennan torba caalaa ogeessa of se'a.
- 17 Namni lola nama biraa keessa seenu,
akkuma nama harkaan gurra saree qabuu ti.
- 18 Akkuma maraattuu ibidda yookaan xiyya
namatti gad dhiisu tokkoo
- 19 namni, "Ani nan qoose!" jedhee
ollaa isaa gowwoomsus akkasuma.
- 20 Ibiddi yoo qoraan dhabe ni dhaama;
hamiin yoo hin jiraanne, lolli ni qabbanaa'a.
- 21 Akkuma cileen barbadaa ibiddaa bobeessee
qoraan ibidda qabsiisu sana
namni lola jaallatu lola kakaasa.
- 22 Dubbiin hamattuu akkuma gurshaa mi'aawuu
ti;
gara kutaa garaattis gad bu'a.
- 23 Dubbiin gaariin garaa hamaa keessaa ba'u
akkuma okkotee meetiin irra dibamee ti.
- 24 Namni maqaa namaa balleessu tokko
arrabuma ofitiin nama tolaa of fakkeessa;
garaa isaa keessatti immoo gowwoomsaa
guduunfata.
- 25 Yoo dubbiin isaa sitti mi'aawe iyyuu isa hin
amanin;
wannu jibbisiisaan torba garaa isaa guuteer-
aatii.

- 26 Jal'inni isaa sobaan haguugamee dhokfamuu danda'a;
hamminni isaa garuu fuula waldaa duratti ifatti ba'a.
- 27 Namni boolla qotu boolla keessa bu'a;
nama dhagaa gangalchus,
dhagaan sun isumatti deebi'a.
- 28 Arrabni sobu tokko warruma miidhu sana jibba;
afaan saadu tokkos badiisa fida.

27

- 1 Ati waa'ee boriitiin hin boonin;
waan guyyaan fidu hin beektuutii.
- 2 Namni biraa si haa jaju malee ati afaan keetiin of hin jajin;
namni kaan si haa jajuu malee hidhiin kee si hin jajin.
- 3 Dhagaan ni ulfaata; cirrachis ba'aa dha;
tuttuqaan gowwaa garuu lachuu caalaa ulfaata.
- 4 Dheekkamsi gara jabeessa; aariinis guutee dhangala'a;
hinaaffaa dura garuu eenyutu dhaabachuu danda'a?
- 5 Jaalala dhokfamee mannaa ifannaa ifatti ba'e wayya.

- 6 Madaan michuun nama madeessu amanamaa
dha;
dhungachuun diinaa garuu gowwoomsaa
dha.
- 7 Namni quufe damma illee ni balfa;
kan beela'e garuu wanni hadhaa'u iyyuu itti
mi'aawa.
- 8 Namni mana isaatii badu tokko,
akkuma simbirroo man'ee isheetii badduu
ti.
- 9 Shittoo fi ixaanni garaa nama gammachiisu;
gorsi michuus garaa nama ciibsa.
- 10 Michoota keetii fi michoota abbaa keetii hin
gatin;
yoo balaan sitti dhufe mana obboleessa
keetii hin dhaqin;
obboleessa fagoo jiru irra ollaa dhi'oo jiru
wayya.
- 11 Yaa ilma ko, ogeessa ta'iitii garaa koo gam-
machiisi;
ergasii ani nama na tuffatu hundaaf
deebii kennuu nan danda'a.
- 12 Namni hubataan balaa argee jalaa dhokata;
wallaalaan immoo ittuma deemee adabama.
- 13 Nama nama ormaatiif wabii ta'e irraa uffata
isaa fudhadhu;
yoo inni dubartii ormaatiif wabii ta'es uffata
sana qabdi qabadhu.

- 14 Namni tokko ganamaan sagalee ol fudhatee
ollaa isaa yoo eebbise
wanni sun akka abaarsaatti fudhatama.
- 15 Niitiin nyakkiftuun, akkuma bokkaa guyyaa
roobaa
dhimmisaa ooluu ti;
- 16 ishee ittisuun akkuma bubbee ittisuu ti
yookaan akkuma zayitii harkaan qabuu ti.
- 17 Akkuma sibiilli sibiila qaru,
namni tokko nama kaan qara.
- 18 Namni muka harbuu eeggatu tokko ija isaa
nyaata;
namni gooftaa isaa eeggatus ulfina argata.
- 19 Akkuma bishaan fuula namaa argisiisu sana
garaan nama tokkoo eenyummaa namichaa
argisiisa.
- 20 Du'aa fi Badiisni gonkumaa hin quufan;
iji namaas akkasuma.
- 21 Okkoteen waa itti baqsan meetiif;
boolli ibiddaa immoo warqeef;
namni immoo ulfina argatuun qorama.
- 22 Gowwaa mooyyee keessatti yoo tumte iyyuu,
akkuma midhaaniitti muka mooyyeetiin isa
bulleessite iyyuu,
ati gowwummaa isa irraa hin balleessitu.

- 23 Haala bushaayeen kee keessa jiran sirriitti beeki;
 loon keetiifis xiyyeeffannaa kenni;
- 24 soorumni bara baraan itti hin fufuutii;
 gonfoonis dhaloota irraa dhalootatti hin darbu.
- 25 Yeroo okaan haamamee biqilaa haaraan jalaan biqilee
 margi tulluu irraa walitti qabamutti,
- 26 xobbaallaawwaniin daara baata;
 re'oonni immoo gatii lafa qotiisaa siif ta'u.
- 27 Ati ofii keetii fi maatii kee,
 xomboreewwan kees ittiin jiraachisuuf aannan re'ootaa baay'ee ni qabaatta.

28

- 1 Namni hamaan utuu namni tokko iyyuu isa hin ari'in baqata;
 qajeeltonni garuu akkuma leencaa ija jabaatu.
- 2 Biyya fincilu keessa bulchitoota hedduutu jira;
 bulchaan hubataanii fi beekaan garuu seera eegsisa.
- 3 Bulchaan hiyyeessa hacuucu tokko
 akkuma bokkaa jabaa midhaan lafa irraa balleessuu ti.
- 4 Warri seera didan hamoota jaju;
 warri seera eegan garuu isaaniin mormu.
- 5 Jal'oonni murtii qajeelaa hin hubatan;

warri WAAQAYYoon barbaadan immoo
guutumaan guutuutti hubatu.

⁶ Sooressa karaan isaa jal'aa ta'e mannaa
hiyyeessa adeemsi isaa mudaa hin qabne
wayya.

⁷ Namni seera eegu ilma ogeessa;
michuun albaadhessaa immoo abbaa isaa
qaanessa.

⁸ Namni dhalaa fi hiiqiidhaan qabeenya isaa
guddifatu kam iyyuu,
nama hiyyeessaaf garaa laafuuf walitti qaba.

⁹ Nama seeraaf gurra kennuu didu kam iyyuu,
kadhannaan isaa balfamaa dha.

¹⁰ Namni nama tolaa karaa jal'aa irra adeemsisu
kam iyyuu
kiyyoo ofii isaa keessa seena;
namni balleessaa hin qabne garuu dhaala
gaarii argata.

¹¹ Namni sooressi ogeessa of se'a;
hiyyeessi hubannaa qabu garuu isa qoree
bira ga'a.

¹² Yeroo namni qajeelaan mo'atutti gammachuu
guddaatu ta'a;
yeroo namni hamaan aangoo qabatutti
garuu
namoonni ni dhokatu.

- 13 Namni cubbuu ofii dhokfatu hin milkaa'u;
kan cubbuu isaa himatee irraa deebi'u
garuu araara argata.
- 14 Namni yeroo hunda WAAQAYYOON sodaatu
eebbifamaa dha;
kan mataa jabaatu garuu rakkoo keessatti
kufa.
- 15 Namni hamaan hiyyeeyyii bulchu,
akkuma leenca aaduu yookaan amaaketa
wayitti ariifatuu ti.
- 16 Bulchaan akka malee nama cunqursu huban-
naa hin qabu;
kan bu'aa karaa hin malleen argamu jibbu
garuu bara dheeraa jiraata.
- 17 Namni yakki dhiiga namaa dhangalaasuu isa
irra jiru,
boollatti baqata;
namni tokko iyyuu isa hin gargaarin.
- 18 Namni adeemsi isaa mudaa hin qabne nagu-
maan jiraata;
kan karaan isaa jal'aa ta'e garuu boollatti
kufa.
- 19 Namni lafa isaa qotatu nyaata guddaa argata;
kan yaada faayidaa hin qabne duukaa bu'u
garuu
hiyyumaan guutama.
- 20 Namni amanamaan eebba quufa;

kan sooromuutti gaggabu garuu adabbii
jalaa hin ba’u.

- 21 Nama wal caalchisuun gaarii miti;
namni garuu muraa buddeenaa argachuuf
jedhee yakka hojjeta.
- 22 Namni waa kajeelu sooromuuf jarjara;
inni akka hiyyummaan isa eeggatu hin
beeku.
- 23 Namni nama ifatu dhuma irratti
nama arrabaan nama saadu caalaa surraa
argata.
- 24 Namni abbaa yookaan haadha isaa saamee,
“Kun balleessaa miti” jedhu
garee nama waa balleessuu ti.
- 25 Namni wayitti gaggabu lola kakaasa;
kan WAAQAYYOON amanatu garuu ni bad-
haadha.
- 26 Namni of amanatu gowwaa dha;
kan ogummaadhaan deemu immoo nagaad-
haan jiraata.
- 27 Namni hiyyeessaaf kennu waan tokko illee hin
dhabu;
kan ija dunuunfatu garuu abaarsa baay’ee
argata.
- 28 Yeroo namni hamaan aangoo qabatutti
namoonni ni dhokatu;

yeroo namni hamaan badutti garuu qajeel-tonni ni baay'atu.

29

- 1 Namni ifannaa baay'ee booddee mataa jabaatu kam iyyuu akkuma tasaa caba; hin fayyus.
- 2 Yommuu namni qajeelaan aangoo qabatutti, sabni ni ililcha; yommuu namni hamaan bulchu garuu sabni ni guunguma.
- 3 Namni ogummaa jaallatu abbaa isaa gam-machiisa; miiltoon sagaagaltuu garuu qabeenya isaa barbadeessa.
- 4 Mootiin murtii qajeelaadhaan biyyaaf nagaa buusa; kan matta'aaf gaggabu immoo biyya gargar qoqqooda.
- 5 Namni ollaa isaa jaju, miilluma isaatiif kiyyoo kaa'a.
- 6 Namni hamaan cubbuu ofii isaatiin qabama; qajeelaan garuu ni faarfata; ni ililchas.
- 7 Namni qajeelaan mirga hiyyeessaatiif dhaabata;

namni hamaan garuu dhimma akkanaa hin qabu.

- ⁸ Qoostonni magaalaa jeequ;
ogeeyyiin garuu aarii qabbaneessu.
- ⁹ Yoo ogeessi gowwaa wajjin mana murtii dhaqe,
gowwaan sun ni aara yookaan ni kolfa;
nagaanis hin jiraatu.
- ¹⁰ Namoonni dhiiga dheebotan, nama amana-
maa jibbu;
nama tolaas ajjeesuu barbaadu.
- ¹¹ Gowwaan guutumaan guutuutti aariitti of
kenna;
ogeessi garuu of qaba.
- ¹² Yoo bulchaan tokko soba dhaggeeffate,
qondaaltonni isaa hundi ni hammaatu.
- ¹³ Hiyyeessaa fi namni nama cunqursu waan
kanaan wal fakkaatu:
WAAQAYYO ija lachan isaaniitiifuu agartuu
kenna.
- ¹⁴ Yoo mootiin tokko wal qixxummaadhaan
hiyyeeyyiif murtii kenne,
teessoon isaa bara baraan jabaatee dhaa-
bata.
- ¹⁵ Ulee fi ifannaan ogummaa kennu; daa'imni
akkasumatti
gad dhiifame garuu haadha isaa salphisa.

- 16 Yommuu hamoonni aangoo qabatan, cubbu-
utu baay'ata;
qajeeltonni garuu kufaatii jaraa argu.
- 17 Ilma kee adabadhu, inni nagaa siif kenna;
lubbuu kees ni gammachiisa.
- 18 Iddoo mul'anni hin jirretti sabni gad dhiisii
ta'a;
namni seera eegu garuu eebbifamaa dha.
- 19 Garbichi dubbii afaanii qofaan hin sirreef-
famu;
inni yoo hubate illee deebii hin kennuutii.
- 20 Ati nama jarjarsuun dubbatu argitee?
Isa irra gowwaatu abdiid caalu qaba.
- 21 Nama garbicha ofii isaa
ijoollummaa isaatii jalqabee qanansiisu,
galgalli isaa rakkina.
- 22 Namni aaru lola kakaasa;
kan dafee aarus cubbuu hedduu hojjeta.
- 23 Of tuulummaan namaa isuma gad deebisa;
namni hafuuraan gad of qabu garuu ulfina
argata.
- 24 Namni hattuu wajjin qooddatu lubbuu ofii isaa
jibba;
inni ni kakata; garuu waan tokko illee hin
himu.

- 25 Nama sodaachuun kiyyoo namatti ta'a;
kan WAAQAYYON amanatu garuu nagaad-
haan jiraata.
- 26 Namni hedduun bulchaa biratti surraa ar-
gachuu barbaada;
murtiin qajeelaan garuu WAAQAYYO biraa
dhufa.
- 27 Qajeelaan sobduu xireeffata;
hamaan immoo nama tolaa jibba.

Jecha Aguur

30

- 1 Jecha Aguur ilma Yaaqee.
Dubbiin nama kanaa akkana jedhee Iitii'eeliitti
dubbatame:
- “Innis Iitii'eeliittii fi Ukaalitti dubbate:
- 2 Ani dhugumaan doofaa nama hundaa gadii ti;
ani hubannaa namni qabu hin qabu.
- 3 Ani ogummaa hin baranne yookaan beekumsa
Isa Qulqulluu sanaa hin qabu.
- 4 Eenyutu samiitti ol ba'ee deebi'ee dhufe?
Kan harki isaa bubbee walitti qabe eenyu?
Namni bishaan uffataan mare eenyu?
Kan daarii lafaa hunda jabeessee dhaabe
eenyu?
- Maqaan isaatii fi maqaan ilma isaa eenyu?
Mee yoo beekte natti himi!
- 5 “Dubbiin Waaqaa hundinuu hir'ina hin qabu;

- warra isatti kooluu galaniif, inni gaachana.
- ⁶ Dubbii isaatti homaa hin dabalini;
yoo kanaa achii inni si ifata; atis sobduu taatee argamta.
- ⁷ “Yaa WAAQAYYO ani wantoota lama sin kadhadha;
isaanis utuu hamman jirutti ana hin dhowwatin.
- ⁸ Gowwoomsaa fi soba narraa fageessi;
hiyyummaa yookaan sooruma naaf hin kennin;
garuu buddeena koo guyyaa guyyaan naaf kenni.
- ⁹ Yoo kanaa achii ani akka malee quufee si ganee ‘WAAQAYYO eenyuu dha?’ nan jedha;
yookaan hiyyoomee hatee,
akkasiin maqaa Waaqa koo nan salphisa.
- ¹⁰ “Garbicha tokko gooftaa isaa biratti hin hamatin,
yoo kanaa achii inni si abaaraa; atis waan kanatti ni gaafatamta.
- ¹¹ “Dhaloota abbaa isaa abaaru
kan haadha isaa illee hin eebbifnetu jira;
- ¹² dhaloota qulqulluu of se’u,
kan xurii isaa irraa hin qulqulleeffamintu jiru;
- ¹³ dhaloota iji isaa akka malee of tuulu,
kan baalleen ija isaas nama tuffatutu jira;
- ¹⁴ dhaloota hiyyeeyyii lafa irraa fixuuf
rakkattoota illee gidduu namaatii balleessuuf

ilkaan isaa goraadee,
 ha'oon isaa immoo billaa ta'e jira.

15 “Dhulaandhulli intallan,
 ‘Kenni! Kenni!’ jedhanii iyyan lama qabdi.

“Wantoota gonkumaa hin quufne sadiitu jira;
 kanneen gonkumaa, ‘Nu ga’e!’ hin jenne
 immoo afurtu jira:
 16 isaanis Sii’ool,
 gadameessa maseene,
 lafa gonkumaa bishaan hin quufnee fi
 ibidda gonkumaa, ‘Na ga’e!’ hin jennee
 dha.

17 “Ija abbaatti qoosu,
 kan ajaja haadhaa tuffatu
 arraagessa sululaatiin baafama;
 joobiraanis ni nyaatama.

18 “Wantoonni akka malee na dinqisiisan sadiitu
 jira;
 afur immoo ani hin hubadhu; kunis:
 19 Karaan risaa samii irra,
 karaan bofaa kattaa irra,
 karaan doonii galaana guddaa irra,
 karaan dhiiraa immoo dubartii wajjin
 ta’uu isaa ti.

20 “Karaan ejjituu kana:
 Isheen waa nyaattee afaan haqatti;
 ergasii immoo, ‘Ani homaa hin balleessine’
 jetti.

- 21 “Lafti waan sadii jalatti hollatti;
 afur immoo baachuu hin dandeessu; kunis:
 22 Garbicha mootii ta’u,
 gowwaa nyaatee quufu,
 23 dubartiin jibbamte yeroo dhirsa argattu,
 garbittii giiftii ishee dhaaltu.
- 24 “Wantoonni xixinnoon afur lafa irra jiru;
 ta’u illee isaan akka malee ogeeyyii dha;
 isaanis:
 25 Goondaawwan tuuta jabina hin qabnee
 dha;
 ta’us isaan yeroo bonaa nyaata isaanii
 walitti qaban;
 26 osoleewwan uumamawwan humna hin
 qabnee dha;
 garuu kattaa keessa jiraatu;
 27 hawwaannisni mootii hin qabu;
 garuu tarree galee yaa’a;
 28 loccuun harkaan qabamuu dandeessi;
 garuu masaraa mootii keessatti argamti.
- 29 “Wantoota deemsa tolan sadiitu jira;
 kanneen tarkaanfii bareedanis afurtu jira;
 isaanis:
 30 Leenca bineensa hunda keessaa jabaa,
 kan waan tokko illee sodaatee duubatti
 hin deebine;
 31 korma indaanqoo kan kooraa deemu,
 korbeessa re’etii fi,
 mootii loltoota isaa dura deemu.
- 32 “Ati yoo of jajuudhaan gowwoomte,
 yookaan yoo hammina malatte,

harka kee afaan kee irra kaa'adhu!

- ³³ Akkuma aannan raasuun dhadhaa baasu,
funyaan micciiruunis dhiiga baasu sana,
aarii kakaasuun lola fida.”

Jecha Limuu'el Mootichaa

31

¹ Jecha Lemuu'eel mootichaa kan haati isaa isa barsiifte:

² “Maali yaa ilma ko, maali yaa ilma gadameessa ko,
maali yaa ilma wareega ko,

³ humna kee dubartoota irratti,
jabina kee warra mootota balleessan irratti hin fixin.

⁴ “Yaa Lemuu'eel, wanni kun moototaaf hin malu;
daadhii wayinii dhuguun moototaaf hin malu;
dhugaatii cimaatti gaggabuunis
bulchitootaaf hin malu;

⁵ kunis akka isaan dhuganii waan seerri jedhu dagatanii
warra hacuucaman hunda mirga isaanii hin dhowwanneef.

⁶ Warra baduuf jiraniif dhugaatii cimaa,
warra jireenyi itti hadhaa'eef daadhii wayinii kenni;

⁷ isaan dhuganii hiyyummaa isaanii haa irraan-fatan;
rakkina isaaniis deebi'anii hin yaadatin.

- 8 “Warra ofii isaaniitiif dubbachuu hin dandeenyeef,
mirga warra gatamaniitiifis falmi.
9 Afaan kee banadhu; murtii qajeelaas kenni;
mirga hiyyeeyyiitii fi rakkattootaatiif falmi.”

Xumura: Niitii Amala Gaarii Qabdu

- 10 Niitii amala gaarii qabdu eenyutu argachuu danda’a?
Isheen lula diimaa caalaa gati qabeettii dha.
11 Dhirsi ishee guddisee ishee amanata;
inni waan faayidaa qabu tokko illee hin dhabu.
12 Isheen bara jireenya ishee guutuu waan gaarii isaaf fiddi malee isa hin miitu.
13 Isheen suufii fi quncee talbaa barbaaddee harka ishee kan hojii jaallatuun footi.
14 Isheen akkuma doonii daldalaatti lafa fagoodhaa nyaata ishee fidatti.
15 Isheen utuu lafti hin bari’in hirribaa kaatee maatii isheetiif nyaata kenniti;
xomboreewwan isheefis hojii qooddi.
16 Isheen lafa qotiisaa hubatee ilaaltee bitti;
waan hojjetee argattu keessaa wayinii dhaabdi.
17 Isheen jabinaan mudhii ishee hidhattee hojiidhaaf irree ishee jabeeffatti.
18 Isheen akka daldalli ishee bu’aa qabu hubatti;
ibsaan ishees halkaniin hin dhaamu.
19 Mukni itti jirbii maran harka ishee keessa jira;
quba isheetiin immoo calii qabatti.
20 Isheen hiyyeessaaf harka hiixatti;
dhabaadhaaf illee harka bal’ifti.

- 21 Yoo cabbiin bu'e illee isheen maatii isheetiif hin yaaddoftu;
isaan hundinuu uffata bildiimaa uffatani-
iruutii.
- 22 Isheen wayyaa siree dha'atti;
uffata dhiilgee quncee talbaa haphii irraa
hojjetames uffatti.
- 23 Dhirsi ishee yommuu karra magaalaa dura,
jaarsolii biyyaa gidduu taa'u ni kabajama.
- 24 Isheen wayyaa quncee talbaa dhoofttee gur-
gurti;
daldaltootaafis sabbata dhi'eessiti.
- 25 Isheen jabinaa fi ulfina uffatti;
bara dhufaa jiruttis kolfuu dandeessi.
- 26 Afaan ishee ogummaadhaan banatti;
gorsi gara laafinaas arraba ishee irra jira.
- 27 Isheen mana ishee to'atti;
isheen buddeena dhibaa'ummaas hin
nyaattu.
- 28 Ijoolleen ishee ka'anii, eebbifamtuu jedhuun;
dhirsi ishees akkasuma jedhaan; akkana
jedhees ishee jaja:
- 29 "Dubartoonni hedduun waan gaarii hojjetu;
ati garuu isaan hunda caalta."
- 30 Simboon nama gowwoomsa; miidhaginnis ni
darba;
dubartiin WAAQAYYON sodaattu garuu gala-
teeffamtuu dha.
- 31 Bu'aa harka ishee kennaafii;
hojiin ishee karra magaalaa duratti ishee
haa jaju.

**Kitaaba Qulqulluu, Hiikkaa Ammayyaa
Banamaa Haaraa, Loqoda Dhi’aa
Oromo, West Central: Kitaaba Qulqulluu, Hiikkaa
Ammayyaa Banamaa Haaraa, Loqoda Dhi’aa (Bible)**

copyright © 2022 Biblica, Inc.

Language: Afaan Oromoo (Oromo, West Central)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi’aa
Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee dha.

“Biblica” is trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Hojiin kun Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA) keessatti qopheeffamee dhi’aate. Garagalcha eeyyama kanaa arguudhaaf liinkii kana banadhaa [creativecommons.org/.../4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) yookaan gara teessoo kanaatti xalayaa ergadhaa. Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., galmeeffatee dha; mallattoo eenyummaa Biblica® kanatti fayyadamuun immoo eeyyama Biblica, Inc., kan barreeffamaan kenname barbaachisa. Hama mallattoo eenyumma Biblica, Inc., akkuma inni jirutti eegdetti, walii galtee eeyyama seeraa CC BY-SA jalatti, hojii kana utuu hin jijjiirin garagalchaan fudhattee yookaan waraabbattee deebitee raabsuu ni dan-deessa. Yoo garagalchaa isaa jijjiirte yookaan hojii kana akka haaraatti hiiktee akkasiin hojii haaraa hojii Biblica® irratti hundaa’ e tokko uummatte, mallattoo eenyummaa Biblica® achi irraa balleessuu qabda. Hojii haaraa hojii Biblica irratti hundooftee hiikte sana keessatti immoo waan hojii Biblica irraa jijjiirtee adda goote ibsitee akka itti aanee jiru kanatti abbaa jalqabatti waan kana uume himuu qabda: “Hojiin Biblica, Inc., jalqabatti hojjete kan hin jijjiiramin liinkii www.biblica.com fi <https://open.bible> keessatti argama.”

Beeksisni mirga abbaa maxxansee mataa duree irratti yookaan fuula

mirga abbaa hojii kanaa irratti bifa asii gadi jiru kanaan mul'achuu qaba:
Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi'aa

Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee dha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Hojii haaraa hojii Biblica irratti hundooftee hiikte sanas akka inni eeyyama seeraa (CC BY-SA) jalatti argamu gochuu qabda.

Yoo akka hojii kana deebistee akka haaraatti hiikte Biblica, Inc., beeksisuu barbaadde, liinkii kanaan nu qunnam: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit [creativecommons.org/.../4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi'aa

Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee dha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at open.bible/contact-us.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 14 Apr 2023

9a7d95fd-7bcd-5e4d-ad23-4d7148b8e269